

Warszawa, dnia 04 czerwca 2021 r.

GENERALNY DYREKTOR OCHRONY ŚRODOWISKA

DOOŚ-WDŚ/ZIL.420.103.2018.KCz.270

DECYZJA

Na podstawie art. 138 § 1 pkt 2 oraz art. 127 § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - *Kodeks postępowania administracyjnego* (Dz. U. z 2016 r., poz. 23 ze zm.), dalej Kpa, po rozpatrzeniu odwołań [REDAKTOWANE] z dnia 14 lipca 2018 r., [REDAKTOWANE] z dnia 14 lipca 2018 r., [REDAKTOWANE] z dnia 4 lipca 2018 r., [REDAKTOWANE] z dnia 14 lipca 2018 r., [REDAKTOWANE] z dnia 4 lipca 2018 r., [REDAKTOWANE] z dnia 4 lipca 2018 r., [REDAKTOWANE] z dnia 4 lipca 2018 r., [REDAKTOWANE] z dnia 14 lipca 2018 r. oraz [REDAKTOWANE] z dnia 14 lipca 2018 r. od decyzji Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach, dalej RDOŚ w Kielcach, z dnia 28 czerwca 2018 r., znak: WOO-I.4200.4.2015.MM.49, WOO-I.4200.5.2012.KT.94, o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia polegającego na „Budowie drogi ekspresowej S-74 na odcinku Przetom/Mniów – węzeł „Kielce-Zachód” wg wariantu będącego połączeniem dwóch wariantów, tj. wariantu IIA1 – na odcinku Przetom/Mniów – Porzecze i wariantu II – na odcinku Porzecze – węzeł „Kielce-Zachód”,

1. uchylam punkt I.2.4. ww. decyzji RDOŚ w Kielcach i w tym zakresie orzekam:

„Zaplecza budowy, bazy magazynowania materiałów budowlanych, masy ziemne, destruktu asfaltowy, miejsca postoju i tankowania pojazdów, miejsca magazynowania odpadów, lokalizować/składować w pierwszej kolejności w liniach rozgraniczających określających obszar prowadzonych robót, w odległości minimum 50 m od koryt rzek i innych cieków oraz od brzegów zbiorników wodnych. Jeżeli zaistnieje konieczność wyznaczenia ww. miejsc poza liniami rozgraniczającymi określającymi obszar prowadzonych robót, to należy je lokalizować poza:

- obszarem Natura 2000 Dolina Bobrzy;
- terenami leśnymi;
- stanowiskami gatunków chronionych.

Zaplecza budowy, bazy magazynowania materiałów budowlanych, miejsca magazynowania destruktu asfaltowego, miejsca postoju i tankowania pojazdów oraz miejsca magazynowania odpadów należy uszczelnić poprzez zastosowanie np. geomembrany lub innych materiałów spełniających analogiczną funkcję. Drogi dojazdowe do zaplecza budowy należy wytyczać w oparciu o istniejący układ drogowy z ograniczeniem ich przebiegu przez obszary cenne

przyrodniczo. W przypadku konieczności budowy tymczasowych dróg dojazdowych, należy wykonać je jako przepuszczalne, rozbieralne oraz z elementów niepowodujących zanieczyszczeń. Przed rozpoczęciem prac na odcinku przechodzącym przez obszar Natura 2000 Dolina Bobrzy, płat siedliska 7140 torfowiska przejściowe i trzęsawiska, znajdujący się na wschód od projektowanej drogi, na wysokości km ok. 11+210, należy na czas prowadzenia robót wygrodzić widoczną w terenie taśmą. Żadne prace związane z budową drogi nie mogą ingerować w wygrodzone płaty siedliska.”;

2. uchylam punkt I.2.5. ww. decyzji RDOŚ w Kielcach i w tym zakresie orzekam:

„Zebraną warstwę gleby (humusu) złożyć w przyzmacach w pobliżu pasa robót, poza stanowiskami gatunków chronionych, które nie są przeznaczone do likwidacji. Przyzmy muszą znajdować się w miejscach nienarażonych na rozjeżdżanie przez pojazdy i inne maszyny budowlane. Glebę należy w pierwszej kolejności wykorzystać do właściwego urządzenia przepustów, półek, a także do rekultywacji terenu w bezpośrednim sąsiedztwie drogi, do odtworzenia warstwy glebowej wokół drogi oraz do uformowania skarp, wykopów i nasypów lub też umożliwić jej wykorzystanie przez inne podmioty.”;

3. uchylam punkt I.2.10. ww. decyzji RDOŚ w Kielcach i w tym zakresie orzekam:

„Podczas budowy obiektów mostowych koryta rzek Bobrzy, Ciemnicy i pozostałych cieków zabezpieczyć przed przedostawaniem się zanieczyszczeń. Zastosowane rozwiązania nie mogą zaburzać przepływu wody w korycie. Podpory obiektów mostowych zlokalizować poza korytami rzek. Wykopy pod fundamenty podpór wykonać w ściankach szczelnych.”;

4. uchylam punkt I.2.11. ww. decyzji RDOŚ w Kielcach i w tym zakresie orzekam:

„Wszelkie prace związane z realizacją inwestycji prowadzić pod stałym nadzorem przyrodniczym. Nadzór ten powinien składać się ze specjalistów posiadających wiedzę praktyczną z następujących dziedzin: herpetologii, teriologii, ornitologii, botaniki, ichtiologii, dendrologii, entomologii, chiropterologii i malakologii, posiadających doświadczenie w prowadzeniu prac terenowych i identyfikacji szaty roślinnej (flory i roślinności) oraz gatunków fauny. Skład specjalistów będzie na bieżąco dostosowywany do aktualnego frontu robót i rodzaju prowadzonych prac. Zadaniem nadzoru przyrodniczego będzie kontrola wpływu prowadzonych prac przygotowawczych i budowlanych na występujące w obszarze inwestycji i na terenach z nim bezpośrednio sąsiadujących gatunki flory i fauny oraz stwierdzone siedliska przyrodnicze, a w przypadku zaistnienia możliwości naruszenia zakazów w stosunku do gatunków chronionych, występowanie do odpowiednich organów o stosowne decyzje/zezwoleńia. Nadzór musi również obejmować kontrolę poprawności wdrażania działań minimalizujących i kompensujących, w tym nasadzeń drzew i krzewów oraz montażu skrzynek dla nietoperzy.”;

5. uchylam punkt I.2.12. ww. decyzji RDOŚ w Kielcach i w tym zakresie orzekam:

„Wycinkę drzew i krzewów kolidujących z realizacją planowanego przedsięwzięcia przeprowadzić poza okresem lęgowym ptaków, przypadającym w terminie od 1 marca do 31 sierpnia. Dopuszcza się przeprowadzenie wycinki w okresie lęgowym, lecz po uprzednim potwierdzeniu przez specjalistę ornitologa braku lęgów gatunków chronionych. Kontrolę zajęcia siedlisk przeprowadzić należy nie wcześniej niż 10 dni przed rozpoczęciem prac. W przypadku wykrycia lęgów gatunków chronionych należy zaprzestać wycinki do czasu stwierdzenia przez nadzór ornitologiczny wyprowadzenia młodych z gniazda. Ponadto, niezależnie od terminu wycinki, drzewa przeznaczone do usunięcia o pierśnicy powyżej 50 cm należy skontrolować pod kątem wykorzystywania ich jako schronienia letnie oraz zimowe

nietoperzy oraz siedliska bezkręgowców. Kontrola musi zostać przeprowadzona przez specjalistę entomologa i chiropterologa z nadzoru przyrodniczego, nie wcześniej niż 10 dni przed rozpoczęciem prac. W przypadku stwierdzenia obecności stanowisk gatunków chronionych, należy wstrzymać wycinkę oraz podjąć działania określone przez ww. nadzór.”;

6. uchylam punkt I.2.13. ww. decyzji RDOŚ w Kielcach i w tym zakresie orzekam:

„Drzewa znajdujące się w obrębie inwestycji, tj. na terenie będącym placem budowy, ale nieprzeznaczone do wycinki, należy zabezpieczyć pod nadzorem specjalisty dendrologa przed uszkodzeniami mechanicznymi i chemicznymi poprzez osłonięcie pni drewnianymi listwami, tkaniną jutową lub grubymi matami słomianymi lub trzcinowymi, z zachowaniem ostrożności podczas prac prowadzonych przy nabiegach korzeniowych, eliminując możliwość ich uszkodzenia, a wysokość zabezpieczeń powinna wynosić minimum 2 m. Po zakończeniu realizacji inwestycji zabezpieczenia drzew należy zdemontować nie dopuszczając do uszkodzeń drzew. Wszelkie prace prowadzone w obrębie drzew i krzewów nieprzeznaczonych do wycinki wykonać pod nadzorem i zgodnie z wytycznymi specjalisty dendrologa. Wykopy bezpośrednio przy pniach drzew należy wykonywać ręcznie lub przy użyciu mikrokoparek, zgodnie z wytycznymi specjalisty dendrologa. W przypadku przerw w pracy, wykopy należy tymczasowo zasypać lub przykryć korzenie matami słomianymi, aby przeciwdziałać ich wysychaniu. Niedopuszczalne jest obcinanie korzeni szkieletowych drzew, jak również lokalizowanie placów składowych, tymczasowych dróg przejazdowych, miejsc postoju pojazdów w obrębie zasięgu rzutu koron drzew. Terenów wyznaczonych rzutem korony drzew nie nadsypywać ziemią, tj. nie zmieniać poziomu gruntu.”;

7. uchylam punkt I.2.14. ww. decyzji RDOŚ w Kielcach i w tym zakresie orzekam:

„Przed przystąpieniem do prac rozbiórkowych obiektów budowlanych mogących stanowić schronienia nietoperzy, chiropterolog z nadzoru przyrodniczego dokona kontroli budynków mieszkalnych, gospodarczych, piwnic itp. pod kątem obecności nietoperzy, nie wcześniej niż 3 dni przed rozpoczęciem rozbiórki danego obiektu budowlanego. W przypadku stwierdzenia obecności nietoperzy, podjąć działania określone przez nadzór przyrodniczy.”;

8. uchylam punkt I.2.15. ww. decyzji RDOŚ w Kielcach i w tym zakresie orzekam:

„Zdjęcie wierzchniej warstwy ziemi (humusu) wykonać zasadniczo w terminie od 15 sierpnia do 15 października. W przypadku wystąpienia konieczności zdjęcia humusu poza powyższym terminem, należy to poprzedzić kontrolą obszaru pod kątem występowania zwierząt i ich kryjówek, wykonaną przez nadzór przyrodniczy bezpośrednio przed rozpoczęciem prac oraz zapewnić możliwość ucieczki zwierząt poza obręb robót. W przypadku konieczności translokacji niektórych gatunków zwierząt, np. mięczaków i płazów, należy je przenieść pod nadzorem przyrodniczym (malakologa, herpetologa itp.) na stanowiska odpowiadające ich wymaganiom siedliskowym, znajdujące się poza wyznaczonym placem budowy, drogami dojazdowymi do placu budowy i zapleciami budowy. Ponadto, proces zdejmowania wierzchniej warstwy gleby może być rozpoczęty po stwierdzeniu przez nadzór przyrodniczy faktu przebudzenia się zwierząt po okresie zimowej hibernacji.”;

9. uchylam punkt I.2.16. ww. decyzji RDOŚ w Kielcach i w tym zakresie orzekam:

„Prace budowlane ingerujące w sposób bezpośredni w ciek, w tym przełożenie ciek Ciemnica w km 9+100 – 9+200 i jego korektę w km 9+400 należy prowadzić poza okresem rozrodczym ichtiofauny, za który należy przyjąć okres od 1 kwietnia do 31 lipca oraz pod nadzorem specjalisty ichtiologa. W każdym przypadku, w razie stwierdzenia przez nadzór przyrodniczy, w

korytach cieków, obecności chronionych gatunków, prace należy wstrzymać do czasu uzyskania stosownych zezwoleń na odstępstwa od zakazów w stosunku do gatunków chronionych.

W celu zapewnienia swobodnego przepływu wód w korytach cieków i rowów melioracyjnych, dopuszcza się:

- czasowe przystosowanie części istniejącego koryta do prowadzenia wód, tj. dzielenie koryta za pomocą przegród pionowych wbijanych w podłoże, co umożliwi bezpieczne przeprowadzenie wód cieku przez wygradzoną część jego koryta przy zachowanym kierunku jego przebiegu i okresowym spadku prędkości wód,
- wykonanie tzw. kanału obiegowego, umożliwiającego swobodne wykonywanie prac w korycie bez narażenia wód cieku na niekontrolowane zanieczyszczenie oraz zachowanie swobodnego przepływu.

Przekładanie cieku Ciemnica w km 9+100 – 9+200 należy prowadzić według poniższych zasad, z zachowaniem wskazanej kolejności działań:

- wykonać nowy odcinek koryta,
- włączyć nowopowstały odcinek do naturalnego koryta cieku,
- odciąć stary fragment koryta (w pierwszej kolejności od strony górnego odcinka cieku) z jednoczesnym zachowaniem ciągłości przepływu wody w nowopowstałym odcinku koryta,
- dokonać lustracji „starego” odcinka koryta pod kątem występowania w nim zwierząt, a w przypadku ich znalezienia, przenieść je pod nadzorem przyrodniczym do odpowiedniego dla danego gatunku siedliska (najlepiej do odcinka cieku położonego poniżej fragmentu objętego pracami). Następnie należy stopniowo obniżać poziom lustra wody w starym korycie (przy ciągłym odławianiu zwierząt), a w dalszej kolejności dokonać sprawdzenia dna, celem odłowienia zwierząt, które mogą być zagrzebane w mule. Przed ostateczną likwidacją koryta ponownie spenetrować jego dno i odłowić napotkane w nim osobniki,
- zasypanie części przeznaczonej do likwidacji prowadzić jednostronnym frontem roboczym,
- brzegi nowego koryta umocnić za pomocą naturalnych materiałów,
- ziemię pochodzącą z wykopu nowego koryta wykorzystać do zasypania starego koryta.”;

10. uchylam punkt I.2.17. ww. decyzji RDOŚ w Kielcach i w tym zakresie orzekam:

„Pod nadzorem specjalisty herpetologa należy:

- zastosować tymczasowe wygradzenia herpetologiczne o wysokości 50 cm części nadziemnej zakończonej dodatkowo 10 cm przewieszką „na zewnątrz”. Część podziemna powinna być wkopana na głębokość min. 10 cm. Ogrodzenie należy wykonać z materiału umożliwiającego odpowiedni naciąg. W przypadku siatki, jej oczka nie mogą przekraczać 0,5 cm. Wolne końce ogrodzeń należy zakończyć U- lub C-kształtnymi zawrotkami. Wygradzenie należy zastosować obustronnie, w szczególności na odcinkach trasy obejmujących zidentyfikowane podczas inwentaryzacji przyrodniczej szlaki migracji płazów, tj. w km: 0+000 – 0+200, 0+650 – 1+700, 4+000 – 5+500, 7+150 – 7+250, 7+900 – 8+000, 8+500 – 10+300, 10+700 – 11+300, 11+600 – 11+800, 12+700 – 12+900, 14+800 – 15+600. Lokalizacja wygradzeń może być modyfikowana przez specjalistę herpetologa z nadzoru przyrodniczego adekwatnie do uwarunkowań środowiskowych oraz aktualnego frontu robót. Przy pomocy tymczasowych grodzień ochronnych należy również zabezpieczyć tymczasowe drogi dojazdowe pojazdów na teren budowy nowej drogi, w przypadku stwierdzenia przez nadzór przyrodniczy występowania herpetofauny;

- zastosować wiaderka zamontowane po zewnętrznej stronie płotków tymczasowych (co 30 m oraz na obu ich końcach). Wiaderka o wysokości minimum 40 cm powinny posiadać przepuszczalne dno oraz zostać wkopane równo z gruntem, tak aby stanowiły pułapki, pozwalające na wyłowienie migrujących zwierząt (płazów) i ich późniejsze przeniesienie pod nadzorem przyrodniczym do właściwych siedlisk, poza strefę zagrożenia. W pułapkach należy umieścić materiał osłaniający płazy przed słońcem i drapieżnikami, np. mech, liście. Do każdej pułapki należy włożyć kij, w taki sposób, aby wystawał z pułapki pod dużym kątem i umożliwiał wyjście małym gryzoniom i ryjówkom. Wiaderka muszą zostać umieszczone maksymalnie blisko ogrodzenia (powinny wręcz do niego przylegać), tak aby płazy wędrujące wzdłuż ogrodzenia zawsze do nich wpadały, a nie przechodziły obok;
- teren budowy, w szczególności miejsca mogące stanowić pułapki dla płazów (wiaderka, wykopy, zastoiska wodne, koleiny) musi być poddawany przez nadzór przyrodniczy regularnym kontrolom w trakcie całego okresu aktywności zinwentaryzowanych gatunków. W okresie wiosennych i jesiennych migracji, tj. od 1 marca do 15 maja oraz od 15 sierpnia do 15 października dwa razy dziennie (rano i wieczorem), w pozostałym okresie raz dziennie. W przypadku stwierdzenia obecności zwierząt, osobniki przenieść pod nadzorem przyrodniczym do odpowiedniego dla danego gatunku siedliska oddalonego poza zasięg oddziaływania inwestycji;
- utrzymywać tymczasowe wygrodzienia herpetologiczne w stanie technicznym zapewniającym ich właściwe funkcjonowanie, w szczególności poprzez kontrole ich stanu oraz niezwłoczne dokonywanie bieżących napraw. Kontroli wygrodzień dokonywać razem z kontrolami wkopanych wiader;

11. uchylam punkt I.2.18. ww. decyzji RDOŚ w Kielcach i w tym zakresie orzekam:

„Na placu budowy należy wprowadzić zabezpieczenia wykopów, systemu odwadniającego i innych instalacji mogących stanowić antropogeniczne pułapki dla zwierząt poprzez zastosowanie, np. pochylni ułatwiających ucieczkę zwierząt, czy ogrodzeń tymczasowych. W trakcie prac budowlanych unikać tworzenia okresowych zastoisk wodnych, rozlewisk. W przypadku ich powstania, bezpośrednio przed likwidacją, zasypaniem rowów itp., specjalista herpetolog z nadzoru przyrodniczego skontroluje je pod kątem zasiedlenia przez zwierzęta, w szczególności przez płazy. Stwierdzone osobniki należy przenieść poza teren prowadzonych prac, do stanowisk zastępczych odpowiadających ich wymaganiom siedliskowym, biorąc pod uwagę możliwość ich przetrwania we właściwym stanie ochrony na nowym stanowisku.”;

12. uchylam punkt I.2.23. ww. decyzji RDOŚ w Kielcach i w tym zakresie orzekam:

„W ramach bieżącego utrzymania drogi należy przeprowadzać regularne prace kontrolne, naprawcze i konserwacyjne systemu odwodnienia, w tym urządzeń podczyszczających: separatorów, osadników, zbiorników retencyjnych i retencyjno-infiltracyjnych. Dwa razy w roku w okresie luty-marzec oraz sierpień-wrzesień, przez cały okres eksploatacji drogi należy prowadzić kontrole drożności rowów, studzienek, urządzeń oczyszczających i wpustów ulicznych, a także ich wykaszanie i czyszczenie. W razie stwierdzenia obecności zwierząt w urządzeniach należy je przenieść w bezpieczne miejsce poza pasem drogowym.

W celu minimalizacji oddziaływania urządzeń odwodnienia drogi na zwierzęta, należy uwzględnić poniższe wytyczne:

- studnie wpadowe, osadniki i separatory, czyli pionowe elementy, które mogą stanowić pułapki dla małych zwierząt, należy lokalizować w strefie niedostępnej dla zwierząt;

- w zależności od możliwości technicznych, wszelkie obiekty odwodnieniowe lokalizować poza powierzchniami przejść dla zwierząt. W rejonie przejść dla dużych i średnich zwierząt oraz przejść dla małych zwierząt, w przypadku braku możliwości skanalizowania rowów, zastosować skarpy rowów o nachyleniu nie większym niż 1:2,5, obejmujące całą strefę dojścia do przejść dużych i średnich w każdym kierunku. W przypadku braku zastosowania skanalizowania, rowy na całym odcinku przejść przez obszar najścia pozostawić nieumocnione (trawiaste);
- studnie osadnikowe i separatory muszą posiadać szczelne pokrywy, niedopuszczalne jest zastosowanie otwartych urządzeń. W zależności od warunków technicznych, zastosować dopływy podziemne do osadników i separatorów;
- wszystkie studzienki rewizyjne zaopatrzyć w pełne pokrywy o jak najmniejszej liczbie otworów obsługowych i możliwie najmniejszej średnicy;
- wszystkie studnie i niecki wpadowe zaopatrzyć w szczelną pokrywę górną z włazem rewizyjnym;
- w przypadku, gdy studnie lub niecki posiadają otwory wlotowe (połączenie z rowami), należy je zabezpieczyć w sposób utrudniający wpadanie płazów do wnętrza obiektów poprzez wyposażenie otworów w kraty stalowe lub rząd pionowych prętów (płaskowników) – należy zastosować rozwiązanie kompromisowe pomiędzy wielkością oczek (czym mniejsze tym lepsze zatrzymywanie zwierząt) a wymaganiami hydrologicznymi (czym mniejsze oczka tym łatwiejsze blokowanie przepływu). Wielkość oczek kraty (odstępów pomiędzy prętami) powinna być nie większa niż 2 cm, co zapewni zatrzymywanie dorosłych płazów;
- w przypadku, gdy studnia lub niecka zlokalizowana jest bezpośrednio przy wlocie do przepustu, należy umożliwić zwierzętom swobodne przechodzenie przez przepust poprzez wykonanie pochylni z betonu;
- wszystkie zbiorniki retencyjne i retencyjno-infiltracyjne lokalizować poza przejściami i przepustami dla zwierząt oraz ich strefami najścia;
- w celu zabezpieczenia zbiorników przed dostaniem się do nich płazów, wzdłuż całego ogrodzenia zbiorników wykonać, pod nadzorem specjalisty herpetologa, dogęszczenie jego dolnej części poprzez zastosowanie ogrodzenia z pełnych paneli lub siatki stalowej ocynkowanej o maksymalnych wymiarach oczek 5 mm × 5 mm, wysokości minimum 50 cm w części nadziemnej, zagłębionego w gruncie na głębokości minimum 20 cm, z przewieszką w części górnej długości minimum 10 cm, odchyloną pod kątem 45-90° w stronę na zewnątrz zbiorników. Ogrodzenia zbiorników na całym przebiegu muszą być szczelne. Pas szerokości 50-80 cm przed płotkiem powinien być pozbawiony roślinności. W przypadku bramy lub furtki należy trwale przymocować płotek do ich skrzydeł tak, aby prześwit pomiędzy podłożem i skrzydłem bramy/furtki nie był większy niż 5 mm. Dodatkowo w przypadku montażu bramy lub furtki nad terenem nieutwardzonym, np. w ciągu drogi serwisowej o nawierzchni innej niż bitumiczna lub z kostki betonowej, na całej szerokości bramy lub furtki należy wykonać nawierzchnię z betonowych płyt chodnikowych, co wykluczy możliwość podkopywania się zwierząt. Dopuszcza się rezygnację z zagłębienia płotków w grunt w przypadku, gdy ogrodzenie zbiorników zostanie wykonane na podmurówce (monolitycznej lub systemowej) zagłębionej w grunt na głębokość minimum 20 cm. Płotki uniemożliwiające dostawanie się płazów do zbiorników należy zamontować bezpośrednio po ich wybudowaniu.”;

13. uchylam punkt II.4. ww. decyzji RDOŚ w Kielcach i w tym zakresie orzekam:

„1. W związku z konieczną wycinką drzew i krzewów wykonać należy nasadzenia kompensacyjne w postaci zieleni ozdobnej, zieleni osłonowo – naprowadzającej i zieleni izolacyjnej, złożonej z nie mniej niż 20 130 drzew, nie mniej niż 38 200 krzewów i około 55 600 m² łąk kwietnych, w następujących lokalizacjach:

1) zieleni ozdobna: nasadzenia wykonywane wzdłuż drogi, głównie na zjazdach, łącznicach i węzłach oraz MOP-ie, w km 0+100 – 0+450 (strona prawa, MOP), km 1+200 – 1+350 (strona prawa i lewa, węzeł oraz połączenie projektowanej trasy ekspresowej S74 z drogą krajową nr 74), km 2+650 (strona lewa w rejonie ronda na połączeniu z drogą gminną), km 11+500 – 11+700 (strona prawa i lewa, węzeł Bugaj). Do nasadzeń wykorzystać krzewy i drzewa gatunków liściastych i iglastych w celu stworzenia wielogatunkowej kompozycji, wyróżniającej się estetyką przez cały sezon wegetacyjny, odpowiedni dla rodzimych gatunków ozdobnych;

2) zieleni osłonowo – naprowadzająca: nasadzenia złożone z gatunków rodzimych, wykonywane na przejściach i w strefach najść do przejść dolnych i górnych przeznaczonych dla zwierząt średnich i dużych w km 3+740, km 5+350, km 9+665, km 12+825, km 13+600. W strefach najść do przejść przeznaczonych dla zwierząt małych (w tym do przepustów dedykowanych płazom) zadarnienie w formie łąk kwietnych. W celu naprowadzania zwierząt na przejścia zastosować gęste, co najmniej 2-rzędowe nasadzenia krzewów średnio i wysokopiennych, w wieźbie nieregularnej, tworzące nieprzerwane pasy zorientowane pod kątem ostrym względem osi środkowej przejść, łączące się z w sposób naturalny z pasami zadrzewień w otoczeniu drogi;

3) zieleni izolacyjna – nasadzenia złożone głównie z gatunków rodzimych. Dopuszcza się udział gatunków obcych przy nasadzeniach zieleni estetycznej, ale z wykluczeniem gatunków inwazyjnych. Nasadzenia wykonać w postaci dwurzędowych drzew podsadzanych krzewami lub jednorzędowych, jeżeli uwarunkowania przestrzenne i techniczne (położenie skarp, rowów, infrastruktury) uniemożliwią ich realizację w postaci dwurzędowej. Zieleni izolacyjną wykonać w następujących odcinkach planowanej drogi: km 0+000 – 2+100 (strona prawa i lewa), km 2+540 – 2+710 (strona lewa), 5+300 – 5+600 (strona prawa i lewa), 6+140 – 6+540 (strona prawa), km 6+620 – 8+360 (strona prawa i lewa), km 8+920 – 9+640 (strona prawa i lewa), km 10+180 – 10+580 (strona prawa i lewa), km 11+500 (węzeł Bugaj, droga wojewódzka nr 748, dojazd do ronda wschodniego i zachodniego), km 13+400 – 13+900 (strona prawa i lewa), km 14+360 – 14+680 (strona prawa i lewa), km 16+000 – 16+340 (strona prawa).

2. Dobór materiału nasadzeniowego oraz sadzenie drzew należy wykonać z uwzględnieniem poniższych wytycznych:

a) materiał roślinny musi posiadać następujące cechy:

- wyprodukowany zgodnie z zasadami agrotechniki szkółkarskiej, szkółkowany co najmniej 2-krotnie;
- prawidłowo uformowany, z zachowaniem charakterystycznych dla gatunku i odmiany pokroju, wysokości, szerokości i długości pędów, a także równomiernego rozgałęzienia;
- bez uszkodzeń mechanicznych;
- pąk szczytowy wyraźnie uformowany;
- bryła korzeniowa prawidłowo uformowana, zwarta, nieuszkodzona, na korzeniach szkieletowych powinny występować liczne drobne korzenie;
- pędy szkieletowe korony powinny być dobrze wykształcone i równomiernie rozmieszczone oraz występować w ilości zależnej od gatunku i odmiany, jednak nie mniejszej niż 4;
- obwody pni sadzonek na wysokości 100 cm powinny wynosić minimum 12 cm;

b) wymagania dotyczące sadzenia:

- doły pod sadzonki powinny być zaprawione ziemią urodzajną i mieć dwukrotnie większą wielkość od bryły korzeniowej, a w przypadku sadzenia drzew z gołymi korzeniami - trzykrotnie większą;
- wbić w dno dołu trzy drewniane paliki o średnicy nie mniejszej niż 5 cm i o wysokości minimum 200 cm nad poziomem gruntu w sposób zapewniający ich stabilność;
- należy uformować misę o średnicy minimum 80 cm, zagłębioną około 5 cm poniżej istniejącego terenu, podsypać sypką ziemią, a następnie po posadzeniu sadzonki przysypać ziemią a grunt zagęścić poprzez ubicie, zwracając uwagę, aby nie ubijać bryły korzeniowej tylko grunt wokół niej;
- rośliny podlać od razu po posadzeniu, wykorzystując minimum 30 litrów wody na jedną sadzonkę;
- misę przysypać warstwą ściółki (kora lub zrąbki) o grubości 5-7 cm, tak aby misa po ściółkowaniu pozostawała na poziomie przyległego terenu;
- pnie drzew przywiązać do palików tuż pod koroną przy użyciu elastycznej taśmy nośnej o szerokości minimum 3 cm;

c) niedopuszczalne jest wykorzystywanie sadzonek:

- z uszkodzeniami mechanicznymi, pęknięciami kory i oznakami martwicy;
- z odrostami podkładki poniżej miejsca szczepienia;
- ze śladami żerowania szkodników;
- z uszkodzonym pękiem szczytowym przewodnika;
- z uszkodzoną bądź przesuszoną bryłą korzeniową;

d) w czasie transportu sadzonki muszą być zabezpieczone przed uszkodzeniem bryły korzeniowej tkaniną, która ulegnie rozkładowi po posadzeniu drzew. W przypadku sadzonek bez bryły korzeniowej, nie można dopuścić do przesuszenia korzeni. Terminy sadzenia drzew oraz odległości pomiędzy poszczególnymi sadzonkami określi specjalista dendrolog z nadzoru przyrodniczego w zależności od rodzaju systemu korzeniowego i typu sadzonych drzew.

3. Należy prowadzić monitoring udatności i trwałości nasadzeń zastępczych drzew i krzewów, w okresie 3 lat od ich posadzenia – w 1 i 3 roku. W przypadku stwierdzonego braku zachowania żywotności drzew lub krzewów, nasadzenia należy uzupełniać w stosunku 1:1. Nasadzenia należy uzupełnić najpóźniej w następnym roku kalendarzowym. Termin sadzenia drzew zostanie określony przez nadzór przyrodniczy odpowiedzialny za monitoring, który uwzględni rodzaj zastosowanych sadzonek (z zakrytym bądź odkrytym systemem korzeniowym), gatunki drzew i uwarunkowania meteorologiczne.

4. W uzgodnieniu z Państwowym Gospodarstwem Leśnym Lasy Państwowe i pod nadzorem specjalisty chiropterologa, w kompleksach leśnych należy rozwiesić, przed dokonaniem wycinki, 40 sztuk trocinobetonowych skrzynek rozrodczych typu Stratmann dla nietoperzy. Wszystkie powieszane budki rozrodcze poddawać corocznie, w okresie od 1 października do końca marca, jednokrotnemu czyszczeniu, niezbędnym naprawom i konserwacji, przez okres 5 lat od dnia ich powieszenia.”;

14. uchylam punkt II.5. ww. decyzji RDOŚ w Kielcach i w tym zakresie orzekam:

„1. Na wszystkich obiektach pełniących funkcję przejść dla zwierząt dużych i średnich wykonać drewniane ekrany przeciwoślńieniowe o naturalnej barwie na przejściach dolnych. Ekrany usytuować wzdłuż jezdni i objąć całą szerokość przejścia dolnego oraz odcinek co najmniej 50

m od krawędzi przejścia w obu kierunkach. Wysokość ekranów antyolśnieniowych powinna być taka sama jak wysokość podstawowego ogrodzenia drogi na danym odcinku. Ekranu połączyć płynnie z ogrodzeniem podstawowym. Ekranu powinny być zlokalizowane wzdłuż zewnętrznych krawędzi przejścia górnego, łącznie z najściami. Drogi serwisowe w obrębie przejść wykonać jako gruntowe (drobnoziarniste kruszywo) o łagodnym nachyleniu skarp, tj. 1:3.

2. W przypadku przejść górnych uwzględnić należy następujące wytyczne:

- szerokość minimalna: 50 m w najwęższym miejscu przejścia, szerokość przejścia powinna się płynnie zwiększać w kierunku podstawy najść w obydwu kierunkach (tworząc kształt leja);
- strefy podejścia o maksymalnym pochyleniu terenu 15%, umożliwiającym zwierzętom jak najlepszą widoczność;
- pokrywa wierzchnia z ziemi o grubości minimum 80 cm (w tym 50 cm gleby urodzajnej) na całej szerokości użytkowej przejścia;
- niedopuszczalne jest wykorzystanie gruntu pochodzącego z wykopów, który jest zanieczyszczony materiałami budowlanymi takimi jak gruz, pręty stalowe, czy resztki innych materiałów nieorganicznych;
- powierzchnia trawiasta na obiekcie oraz luźne zadrzewienia w strefach podejścia i dojścia do przejścia, a przy skrajach przejścia zwarta roślinność krzewiasta;
- roślinność stosowana do obsiewu i obsadzania przejść powinna być roślinnością gatunków rodzimych dostosowaną do lokalnych warunków siedliskowych i chętnie zjadaną przez zwierzęta;
- na powierzchni przejścia luźno rozlokować karpy korzeniowe, duże gałęzie i pnie, które mogą posłużyć mniejszym zwierzętom za schronienie i uniemożliwić lub przynajmniej utrudnić korzystanie z przejścia ludziom.

3. W przypadku przejść dolnych dla dużych zwierząt uwzględnić należy następujące wytyczne:

- w przypadku przejścia zespolonego z drogą szerokość przestrzeni dostępnej dla zwierząt: min. 15 m, gdy droga zlokalizowana jest po jednej stronie (z boku) przejścia lub min. 2×5 m, gdy droga zlokalizowana jest po środku obiektu,
- wzdłuż ogrodzenia naprowadzającego wykonać gęste nasadzenia z drzew i krzewów gatunków rodzimych dostosowanych do lokalnych warunków siedliskowych oraz chętnie zjadanych przez zwierzęta,
- podłoże pod obiektem wysypać gruntem pochodzącym z rejonu przejścia; niedopuszczalne jest wykorzystanie gruntu pochodzącego z wykopów i zanieczyszczonego materiałami budowlanymi takimi jak gruz, pręty stalowe, czy resztki innych materiałów nieorganicznych.

4. W przypadku przejść dolnych dla małych zwierząt, w tym płazów, zespolonych z ciekim zastosować półki wyniesione ponad poziom wody średniej dla danego ciek. Nie stosować półek z koszy kamiennych (gabionów), powierzchnie półek wyrównać i pokryć rodzimym gruntem. Półki połączyć z terenem otaczającym przejście w sposób umożliwiający swobodne przechodzenie zwierząt.

5. W przypadku samodzielnych przejść dla małych zwierząt, w tym przepustów dla płazów dno przejść pokryć gruntem o dużej zdolności retencjonowania wody. Obszary najść do przejść i przepustów połączyć płynnie z otaczającym terenem, tak aby nie tworzyć fizycznych barier dla zwierząt.

6. Przepusty dedykowane płazom zrealizować jako eliptyczne bądź prostokątne w przekroju. Nie stosować przepustów o przekroju okrągłym.”;

15. uchylam punkt II.6. ww. decyzji RDOŚ w Kielcach i w tym zakresie orzekam:

„Przejścia dla zwierząt wykonać zgodnie z lokalizacjami i parametrami wskazanymi w poniższej tabeli:

L.p.	Lokalizacja [km]	Typ obiektu	Minimalne parametry przestrzeni dostępnej dla zwierząt (szerokość / wysokość)
1.	0+070	Most nad rzeką Czarną Taraską zespolony z przejściem dla płazów	(2 × 4,9 m) / 1,0 m
2.	0+700	Most nad rzeką Czarną Taraską zespolony z przejściem dla płazów	(2 × 0,5 m) / 1,0 m
3.	0+800	Przejście samodzielne dla płazów	1,5 m / 1 m
4.	0+900	Przejście samodzielne dla płazów	1,5 m / 1 m
5.	1+150	Przejście dla płazów wzdłuż ciekłu Czarna Taraska	(2 × 0,5 m) / 1,0 m
6.	1+472	Przejście dla płazów wzdłuż ciekłu Czarna Taraska	(2 × 0,5 m) / 1,0 m
7.	3+740	Przejście górne dla dużych zwierząt	Szerokość minimalna w najwęższym miejscu 50 m
8.	4+500	Przejście samodzielne dla płazów	1,5 m / 1 m
9.	4+700	Przejście samodzielne dla płazów	1,5 m / 1 m
10.	4+920	Przejście samodzielne dla płazów	1,5 m / 1 m
11.	5+350	Most nad rzeką Ciemnicą z przejściem dla dużych zwierząt zespolone z ciekłem i drogą dojazdową	10 m / 4 m
12.	5+700	Przejście samodzielne dla płazów	1,5 m / 1 m
13.	7+200	Przejście samodzielne dla płazów	1,5 m / 1 m
14.	7+958	Przejście dla płazów wzdłuż dopływu rzeki Ciemnicy	(2 × 0,5 m) / 1,0 m
15.	8+570	Przejście samodzielne dla płazów	1,5 m / 1 m
16.	8+780	Przejście dla płazów wzdłuż dopływu rzeki Ciemnicy	(2 × 0,5 m) / 1,0 m
17.	9+400	Przejście dolne dla małych zwierząt wzdłuż rzeki Ciemnicy	(2 × 1,4 m) / 1,5 m
18.	9+655	Most nad rzeką Bobrzą z przejściem dla dużych zwierząt	20 m / 4 m
19.	10+228	Przejście dolne dla małych zwierząt	2,6 m / 1,5 m

20.	10+500	Przejście samodzielne dla płazów	1,5 m / 1 m
21.	11+210	Przejście dolne dla małych zwierząt wzdłuż dopływu rzeki Bobrzy	(2 × 1,7 m) / 1,5 m
22.	11+724	Przejście dolne dla małych zwierząt wzdłuż dopływu rzeki Bobrzy	(2 × 1,7 m) / 1,5 m
23.	12+000	Przejście samodzielne dla płazów	1,5 m / 1,0 m
24.	12+783	Przejście dolne dla małych zwierząt wzdłuż dopływu rzeki Bobrzy	(2 × 1,7 m) / 1,5 m
25.	12+825	Przejście dolne dla dużych zwierząt zespolone z ciekim i drogą gminną	20 m / 4 m
26.	13+600	Przejście dolne dla dużych zwierząt zespolone z drogą dojazdową	10 m / 4 m
27.	14+000	Przejście samodzielne dla płazów	1,5 m / 1 m
28.	14+900	Przejście dolne dla małych zwierząt	2,6 m / 1,5 m
29.	15+500	Przejście dolne dla małych zwierząt	2,6 m / 1,5 m

16. uchylam punkt II.7. ww. decyzji RDOŚ w Kielcach i w tym zakresie orzekam:

„1. Na całej długości trasy (z wyjątkiem miejsc, w których zainstalowane będą ekrany akustyczne) wykonać szczelne obustronne wygrodenie siatką stalową o minimalnej wysokości części nadziemnej wynoszącej 240 cm – dla obszarów leśnych i polno-leśnych oraz 220 cm dla pozostałych obszarów. Ogrodzenie o wysokości 240 cm zastosować w szczególności w km 2+600 – 4+800, km 5+300 – 6+200, km 11+200 – 15+700. Oczka siatki powinny posiadać zmienną wielkość, tzn. do wysokości 50 cm wymiary oczek maksymalnie 2 cm × 15 cm, część środkowa od wysokości 50 cm do wysokości 120 cm wymiary oczek maksymalnie 5 cm × 15 cm, część górna od wysokości 120 cm wymiary oczek maksymalnie 15 cm × 15 cm. Siatka musi zostać stabilnie wkopana w grunt, część podziemna ma wynosić minimum 30 cm. Ogrodzenie drogi, jak również ekrany akustyczne, pełniące równoczesną funkcję ogrodzenia, wykonać przed oddaniem drogi do eksploatacji.

2. Wykonać szczelny system ogrodzeń ochronno-naprowadzających, tzw. płotków herpetologicznych, naprowadzających zwierzęta do zaplanowanych przejść i przepustów. Płotki należy zainstalować wzdłuż drogi, w obu kierunkach, po obu stronach drogi, na długości 100 m od krawędzi wszystkich przepustów i przejść dla zwierząt. W przypadku zinwentaryzowania przez nadzór przyrodniczy siedlisk płazów w sąsiedztwie drogi sięgających ponad 100 m wzdłuż drogi od przejścia/przepustu, wygrodenia herpetologiczne należy odpowiednio wydłużyć. Ogrodzenia ochronno-naprowadzające wykonać przed dopuszczeniem ruchu pojazdów na drodze, z uwzględnieniem poniższych wytycznych:

- wysokość ponad poziom gruntu powinna wynosić minimum 50 cm;
- ogrodzenie powinno być wkopane w grunt na głębokość minimum 20 cm;

- ogrodzenie powinno być wykonane z pełnych paneli lub z innych materiałów, np. siatki stalowej ocynkowanej, nie stosować siatki tzw. żabianki;
- maksymalne wymiary oczek ogrodzenia z siatki powinny wynosić 5×5 mm;
- w części górnej ogrodzenie powinno mieć przewieszkę o długości minimum 10 cm odgiętą „na zewnątrz” od drogi pod kątem 45-90°;
- na końcach ogrodzeń należy wykonać zawrotki w kształcie litery „C” lub „U”;
- ogrodzenia powinny być szczelnie połączone z przyczółkami przejść i przepustów;
- w pasie bezpośrednio przylegającym do ogrodzeń ochronno-naprowadzających nie wolno stosować wysiewu i nasadzeń roślin, które mogą utrudniać naprowadzanie zwierząt na przejścia i mogą ułatwiać wspinanie się i przekraczanie ogrodzeń.

Należy prowadzić kontrole techniczne i utrzymaniowe ogrodzenia głównego i ogrodzeń ochronno-naprowadzających trzy razy w roku, tj. przed migracjami wiosennymi (luty – marzec), przed migracjami młodych osobników (koniec maja/początek czerwca), przed migracjami jesiennymi (sierpień). W przypadku stwierdzenia uszkodzeń, braku szczelności, ubytków itp., należy niezwłocznie zrealizować odpowiednie naprawy, a także usuwać roślinność przerastającą konstrukcje wygrodzeń, ułatwiająca wspinanie się zwierząt.”;

17. uchylam punkt III. ww. decyzji RDOŚ w Kielcach i w tym zakresie orzekam:

„Prowadzić monitoring przyrodniczy w poniższym zakresie:

1. Monitoring przejść dla zwierząt, zlokalizowanych w km 3+740, km 5+350, km 9+400, km 9+655, km 10+228, km 11+210, km 11+724, km 12+783, km 12+825, km 13+600, km 14+900, km 15+500 prowadzić przez 5 kolejnych lat, rozpoczynając po roku od oddania drogi do eksploatacji. Monitoring można realizować poprzez:

- rejestrację tropów zwierząt na pasach z piaskiem, w przypadku opadów śniegu tropienia prowadzić po świeżym opadzie;
- rejestrację zwierząt przy pomocy automatycznych kamer wideo (tzw. wideopułapek);
- identyfikację odchodów na całej powierzchni przejścia oraz w ich bezpośrednim sąsiedztwie, tj. w strefach najść;
- identyfikację śladów żerowania, uszkodzeń roślin i innych śladów obecności zwierząt na całej powierzchni przejść oraz w ich bezpośrednim sąsiedztwie, tj. w strefach najść.

Monitoringiem należy objąć:

- określenie gatunków zwierząt obserwowanych w otoczeniu przejścia i gatunków wykorzystujących przejścia do przekraczania drogi;
- określenie występowania i stopnia natężenia zagrożeń w rejonie przejść;
- kontrolę stanu utrzymania przejścia, określenie zakresu ewentualnych działań ochronnych, w tym wykonania dodatkowych zabezpieczeń.

Propozycję metodyki prowadzenia monitoringu przejść dla zwierząt, w tym okresy oraz częstotliwość kontroli, należy przedstawić do akceptacji Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Kielcach. Coroczne sprawozdania z kontroli należy przekazywać Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Kielcach oraz do wiadomości Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska, w terminie dwóch miesięcy od zakończenia cyklu kontroli w danym okresie monitoringowym. Końcowe sprawozdanie z przeprowadzonego monitoringu przejść dla zwierząt, zawierające zbiorcze zestawienie zebranych wyników wraz z ich interpretacją, należy przekazać Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Kielcach oraz do

wiadomości Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska, w terminie trzech miesięcy od zakończenia ostatniego cyklu kontroli w ostatnim okresie monitoringowym.

2. Monitoring stanu siedliska o kodzie 7140 torfowiska przejściowe i trzęsawiska, którego płat zlokalizowany jest po wschodniej stronie projektowanej drogi w rejonie km ok. 11+210, na terenie obszaru Natura 2000 Dolina Bobrzy, przez okres 5 kolejnych lat od oddania drogi do eksploatacji, prowadzić zgodnie z metodyką stosowaną na potrzeby Państwowego Monitoringu Środowiska (metodyki siedlisk przyrodniczych GIOŚ). Propozycję szczegółowej metodyki prowadzenia monitoringu siedliska 7140, należy przedstawić do akceptacji Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Kielcach. Coroczne sprawozdania z kontroli należy przekazywać Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Kielcach oraz do wiadomości Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska, w terminie dwóch miesięcy od zakończenia cyklu kontroli w danym okresie monitoringowym. Końcowe sprawozdanie z przeprowadzonego monitoringu siedlisk, zawierające zbiorcze zestawienie zebranych wyników wraz z ich interpretacją należy przekazać Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Kielcach oraz do wiadomości Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska, w terminie trzech miesięcy od zakończenia ostatniego cyklu kontroli w ostatnim okresie monitoringowym.

3. Monitoring chiropterofauny przeprowadzany w 1, 3 i 5 roku od oddania drogi do użytkowania w miejscach o stwierdzonej aktywności nietoperzy, tj. w rejonie km 2+645, km 2+750, km 4+920, km 6+000, km 8+570, km 9+550, km 11+900, km 12+775, km 16+000, polegający na:

- obserwacji miejsc koncentracji i przelotów nietoperzy połączonych z nasłuchami detektorowymi;
- identyfikacji ofiar kolizji z pojazdami;
- weryfikacji skuteczności zastosowanych rozwiązań minimalizujących negatywny wpływ na nietoperze;
- określeniu konieczności wykonania ewentualnych dodatkowych zabezpieczeń, np. posadowienie ekranów wymuszających wzlot nietoperzy w miejscach tras ich migracji.

Propozycję metodyki prowadzenia monitoringu chiropterofauny należy przedstawić do akceptacji Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Kielcach. Końcowe sprawozdanie z przeprowadzonego monitoringu, zawierające zbiorcze zestawienia zebranych wyników wraz z ich interpretacją, należy przekazać Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Kielcach oraz do wiadomości Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska, w terminie trzech miesięcy od zakończenia ostatniego cyklu kontroli w ostatnim okresie monitoringowym.”;

18. uchylam punkt V. ww. decyzji RDOŚ w Kielcach i w tym zakresie orzekam:

„Nakładam obowiązek przeprowadzenia ponownej oceny oddziaływania na środowisko i określę dane na temat przedsięwzięcia, wymagające doszczegółowienia na etapie ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, przeprowadzanej w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej wydawanej na podstawie ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. *o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych* (Dz. U. z 2020 r., poz. 1363 ze zm.):

1. System odprowadzania wód z odwodnienia drogi w zakresie lokalizacji oraz rodzaju przewidywanych urządzeń retencyjno – oczyszczających, a także:

- rozpoznanie przepływów wód gruntowych od siedliska przyrodniczego 7140 w kierunku doliny rzeki Bobrzy i rozważenie konieczności zastosowania działań minimalizujących

oddziaływania związane z budową nasypu drogowego wzdłuż rzeki np. poprzez użycie warstwy przepuszczalnej pod planowaną drogą;

- rozważenie zastosowania odpowiednich rozwiązań projektowych planowanego przepustu w km 11+210 zapobiegających nadmiernemu odpływowi powierzchniowemu bądź zatrzymaniu swobodnego spływu powierzchniowego wód z siedliska przyrodniczego 7140 w kierunku doliny rzeki Bobrzy. 2. Zasięg występowania i stan siedliska przyrodniczego 7140 torfowiska przejściowe i trzęsawiska, położonego w kierunku wschodnim od projektowanej drogi w km 11+210. Diagnozę stanu siedliska wykonać zgodnie z metodyką stosowaną na potrzeby Państwowego Monitoringu Środowiska (metodyki siedlisk przyrodniczych GIOŚ).”;

19. w pozostałym zakresie utrzymuję ww. decyzję RDOŚ w Kielcach w mocy.

UZASADNIENIE

Cytowaną w sentencji decyzją RDOŚ w Kielcach ustalili środowiskowe uwarunkowania dla przedsięwzięcia pn. „Budowa drogi ekspresowej S-74 na odcinku Przetom/Mniów – węzeł „Kielce-Zachód” wg wariantu będącego połączeniem dwóch wariantów, tj. wariantu IIA1 – na odcinku Przetom/Mniów – Porzeczce i wariantu II – na odcinku Porzeczce – węzeł „Kielce-Zachód”.

Od ww. decyzji odwołania do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, dalej GDOŚ, za pośrednictwem RDOŚ w Kielcach wniosli: [REDAKTOWANE]

[REDAKTOWANE] oraz [REDAKTOWANE]. Strony postępowania złożyły odwołania w terminie ustawowym.

W złożonym odwołaniu skarżący podnieśli następujące kwestie:

1. w decyzji z dnia 28 czerwca 2018 r. RDOŚ w Kielcach wskazał, że postępowanie zostało wszczęte na wniosek Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad, dalej GDDKiA, z 2012 r., lecz pominął fakt, że procedura ta zaczęła się w 2008 r. kiedy miały miejsce pierwsze rozprawy administracyjne oraz konsultacje społeczne prowadzone przez Urząd Wojewódzki w Kielcach. Skarżący wielokrotnie sprzeciwiali się przebiegowi projektowanej drogi w wariantcie inwestycyjnym przez ich miejscowość. Ponadto strony twierdzą, że wnioski płynące z ww. spotkań organizowanych przed 2012 r. są w dalszym ciągu aktualne oraz powinny zostać uwzględnione w prowadzonym przez RDOŚ w Kielcach postępowaniu zmierzającym do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach;
2. w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach organ I instancji wskazał, że budowa drogi ekspresowej, zgodnie z wariantem preferowanym, będzie wiązała się z koniecznością wyburzenia 36 budynków (w tym 16 budynków mieszkalnych), lecz nie wspominał, że połowa z tych wyburzeń dotyczy miejsca zamieszkania skarżących, miejscowości Pepice. Zdaniem stron w wariantcie alternatywnym IV, liczba wyburzeń na ww. terenie byłaby znacznie mniejsza i dotyczyłaby maksymalnie trzech siedlisk, w tym jednego o charakterze zabudowy gospodarczej;
3. z decyzji RDOŚ w Kielcach wynika, że w wariantcie inwestycyjnym zaplanowano posadowienie ekranów akustycznych na terenie miejscowości Pepice o łącznej długości około 1700 m. W ocenie skarżących w wariantcie alternatywnym IV ilość ekranów na ww. obszarze byłaby

znacznie mniejsza z uwagi na fakt, że droga przebiegałaby w znacznej odległości od istniejącej zabudowy mieszkaniowej;

4. projektowana droga w wariantie preferowanym zostanie poprowadzona w wykopie o głębokości około 14 m (na odcinku około 400 m), co wiąże się z większą zajętością terenów użytkowanych rolniczo, z których uprawy skarżący się utrzymują. Ponadto realizacja drogi w wariantie inwestycyjnym podzieli miejscowość Pępice na dwie zasadnicze części: Doły Pępickie oraz Wilczą Górę, co znacznie utrudni skarżącym przemieszczanie się pomiędzy miejscami zamieszkania a posiadanymi przez nich polami uprawnymi. Strony twierdzą również, że w przypadku budowy drogi w wariantie alternatywnym IV nie dojdzie do ingerencji w istniejący układ komunikacyjny ww. dwóch części miejscowości oraz nie będzie konieczności zajęcia dodatkowego terenu pod budowę dróg dojazdowych i innych obiektów służących do komunikacji Wilczej Góry oraz Dołów Pępickich;
5. w 2008 r. niezależny geolog biorący udział w rozprawie administracyjnej zorganizowanej przez Urząd Wojewódzki w Kielcach wskazał, że realizacja inwestycji w wariantie II na terenie miejscowości Pępice jest ryzykowna z uwagi na budowę geologiczną terenu, w którego podłożu zalegają lessy i ich pochodne. Zdaniem stron, grunty te są bardzo niepewne i ryzykowne, zaś budowa drogi w tym miejscu z pewnością wymagać będzie skomplikowanych i kosztownych rozwiązań technicznych. Ponadto odwołujący się wskazali, że wodę podpowierzchniową, którą w decyzji RDOŚ w Kielcach wymieniono jako „zagrożenie w wariantie IV” można w prosty sposób odprowadzić poza teren przyszłej drogi poprzez zastosowanie drenażu. Skarżący twierdzą, że wówczas nie będzie konieczności budowy długiej i kosztownej estakady;
6. wszystkie gatunki chronione flory i fauny występujące w dolinie rzeki Ciemnica, będącej rezerwatem przyrody, można również znaleźć na trasie przebiegu drogi w wariantie IIA1 wskazanego w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Ponadto strony zwróciły uwagę na fakt, że wariant IIA1, rekomendowany przez GDDKiA, omijający obszar Natura 2000 Dolina Bobrzy, przebiega w niedalekiej odległości od zabudowy mieszkaniowej miejscowości Ciosowa i to za sprawą protestów jej mieszkańców ustalono przebieg drogi według wariantu II, a więc po granicy obszaru Natura 2000 Dolina Bobrzy.

[REDAKTOWANE]
[REDAKTOWANE] oraz [REDAKTOWANE]

wnieśli o uchylenie decyzji RDOŚ w Kielcach z dnia 28 czerwca 2018 r. w części dotyczącej przebiegu przez miejscowość Pępice oraz realizację inwestycji według wariantu IV na ww. terenie.

GDOŚ ustalił i zważył, co następuje.

Mając na uwadze zasadę dwuinstancyjności postępowania administracyjnego, której istotą jest zapewnienie stronom prawa do dwukrotnego rozpatrzenia i rozstrzygnięcia sprawy, organ w ramach postępowania odwoławczego dokonał analizy zgromadzonego materiału dowodowego. W toku postępowania odwoławczego GDOŚ rozpatrzył sprawę w pełnym zakresie, co do okoliczności faktycznych i prawnych. Organ nie znalazł przyczyn, które uzasadniałyby uchylenie zaskarżonej decyzji.

Po przeanalizowaniu akt sprawy, pismami z dnia 24 października 2019 r., znak: DOOŚ-WDŚ/ZIL.420.103.2018.KCz.182, oraz z dnia 19 sierpnia 2020 r., znak: DOOŚ-

WDŚ/ZIL.420.103.2018.KCz.192, GDOŚ wezwał inwestora do przedłożenia wyjaśnień merytorycznych dotyczących przedmiotowej inwestycji.

Wyjaśnienia inwestora stanowiące odpowiedzi na wezwania GDOŚ z dnia 24 października 2019 r. oraz z dnia 19 sierpnia 2020 r. zostały przedłożone pismami z dnia 19 listopada 2019 r., znak: O.KI.I.2.530.1.5.2019.jp, oraz z dnia 23 września 2020 r., znak: O.KI.I-2.5301.5.2020.jp.

Przekazane w odpowiedzi na wezwanie dodatkowe informacje i wyjaśnienia posłużyły do szczegółowej oceny oddziaływania planowanego zamierzenia inwestycyjnego na środowisko oraz pozwoliły na doprecyzowanie warunków realizacji przedsięwzięcia zawartych w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

W trakcie postępowania odwoławczego, przed wydaniem decyzji rozstrzygającej w sprawie, GDOŚ, mając na względzie obowiązki wynikające z zasady czynnego udziału stron w postępowaniu (art. 10 § 1 Kpa), zawiadomieniami z dnia 12 marca 2021 r., znak: DOOŚ-WDŚ/ZIL.420.103.2018.KCz.200, oraz znak: DOOŚ-WDŚ/ZIL.420.103.2018.KCz.202, poinformował strony o możliwości zapoznania z materiałem dowodowym oraz wypowiedzenia się co do jego treści. Żadna ze stron postępowania nie zgłosiła uwag i wniosków do zgromadzonego materiału dowodowego.

W ramach toczącego się postępowania odwoławczego GDOŚ ustalił, że realizacja inwestycji w wariantcie II na odcinku Porzecze – węzeł Kielce-Zachód, może spowodować likwidację płata siedliska 7140 torfowiska przejściowe i trzęsawiska o powierzchni około 0,03 ha, znajdującego się w rejonie km 10+950 projektowanej drogi. Zostało to potwierdzone przez wnioskodawcę w piśmie z dnia 23 września 2020 r., znak: O.Ki.I-2.5301.5.2020.jp, tj.: *Po dokładnych analizach informujemy, iż stanowisko to usytuowane jest przy osi projektowanej drogi S74 (wariantu dla którego uzyskana została decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach), zatem przyjęc należy, iż zostanie ono całkowicie zniszczone (...). Stanowisko o wymiarach 11x27 m, co łącznie daje około 300 metrów kwadratowych (...) Fragment znajdujący się w km około 10+950 jest obecnie w słabym wręcz szczytkowym stanie zachowania. Jest oddalony od pozostałego obszaru siedliska, znajduje się na skraju lasu i jest stale narażony na wysychanie.*

Biorąc pod uwagę wskazane wątpliwości co do zakresu oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na ww. przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 Dolina Bobrzy, GDOŚ wystąpił do RDOŚ w Kielcach pismem z dnia 9 marca 2021 r., znak: DOOŚ-WDŚ/ZIL.420.103.2018.KCz.199, z prośbą o weryfikację siedliska o kodzie 7140 torfowiska przejściowe i trzęsawiska, znajdującego się na terenie obszaru Natura 2000 Dolina Bobrzy PLH260014. Pismem z dnia 10 marca 2021 r., znak: WOO-I.4200.4.2015.MM.92, WOO-I.4200.5.2012.KT.137, RDOŚ w Kielcach przedstawił wyniki przeprowadzonej lustracji, zgodnie z którymi na pierwszym analizowanym płacie o powierzchni około 0,03 ha, kolidującym z planowaną drogą (działki ewid. 690/1, 695/1 i 700/1 obręb Chełmce, rejon km 10+950) *warunki wodno-glebowe, jak również aktualny charakter i zróżnicowanie szaty roślinnej nie pozwalają na potwierdzenie występowania w obrębie kontrolowanej powierzchni siedliska przyrodniczego 7140 torfowiska przejściowe i trzęsawiska. Aktualną szatę roślinną stanowi w przeważającej mierze zbiorowisko o charakterze leśno-zaroślowym, podlegające spontanicznym procesom sukcesyjnym. W trakcie wizji terenowej na ww. płacie nie potwierdzono także występowania charakterystycznej dla torfowiska przejściowego roślinności, tj. mszaków z rodzaju *Sphagnum*, ani też gatunków, takich jak: wełnianka wąskolistna *Eriophorum angustifolium*, przygiełka biała *Rhynchospora alba*, turzycza dzióbkwata *Carex rostrata*, siedmiopalecznik błotny *Comarum palustre*, bobrek trójlistkowy *Menyanthes trifoliata*, czy czermień błotna *Calla palustris*. Drugim płatem siedliska 7140 będącym przedmiotem lustracji terenowej był płat o powierzchni około 3 ha,*

graniczący z planowaną drogą w rejonie km 11+210. W piśmie z dnia 10 marca 2021 r. RDOŚ w Kielcach poinformował, że płat ten na etapie inwentaryzacji prowadzonej na potrzeby planu zadań ochronnych w 2011 r. pokryty był licznymi drzewami i krzewami, a obecnie z uwagi na przeprowadzone działania ochronne teren torfowiska jest odkryty. Zaobserwowano roślinność typową dla siedliska 7140, w szczególności wetnianki, żurawinę, przygielkę. Zgodnie z założeniami Planu Zadań Ochronnych zaplanowane zostały działania ochronne wykonane przez Nadleśnictwo Kielce w ramach projektu „Kompleksowy projekt ochrony gatunków i siedlisk przyrodniczych na obszarach zarządzanych przez PGL Lasy Państwowe” w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 działanie 2.4 Ochrona przyrody i edukacja ekologiczna. W 2019 r. prace polegały na odtwarzaniu i utrzymaniu siedliska poprzez usunięcie drzew i krzewów pochodzących z naturalnej sukcesji, wykaszanie odrostów krzewów i drzew oraz trzciny (okres wykonywania prac październik-grudzień). W 2020 r. prace dotyczyły utrzymania siedliska poprzez wykonanie zabiegów polegających na wykaszaniu na płacie siedliska trzciny, odrostów drzew i krzewów z wyniesieniem biomasy (okres wykonywania prac: październik). Prowadzone działania zgodnie ze stanowiskiem RDOŚ w Kielcach – organu pełniącego nadzór nad obszarem Natura 2000, przyczyniły się do poprawy jego stanu.

W ramach oceny oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na siedlisko 7140 organ odwoławczy uwzględnił wyznaczone dla tego siedliska cele działań ochronnych określone w Planie Zadań Ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Bobrzy PLH260014, tj. *Przeciwdziałanie sukcesji (osiągnięcie udziału drzew i krzewów na poziomie nieprzekraczającym 15% na poszczególnych płatach siedliska) - utrzymanie siedliska na powierzchni 3 ha*. Na podstawie ww. pisma RDOŚ w Kielcach GDOŚ ustalił, iż niezależnie od wspomnianego powyżej płata siedliska o powierzchni 0,03 ha, w granicach obszaru Natura 2000 występuje płat siedliska 7140 o powierzchni około 3 ha graniczący z planowaną drogą w km 11+210. W stosunku do tego płata wykluczono możliwość znaczącego negatywnego wpływu realizacji inwestycji na skutek przyjętych działań minimalizujących oddziaływanie, tj. wybudowanie w miejscu istniejącego cieku odprowadzającego wody z torfowiska (w km 11+210) przepustu pełniącego jednocześnie funkcję przejścia dla zwierząt (o parametrach minimalnych przestrzeni wykorzystywanej przez zwierzęta wynoszących $2 \times 1,7$ m/1,0 m), który utrzyma odprowadzanie wód w oparciu o dotychczasowy swobodny spływ, a tym samym zminimalizuje ryzyko zalewania siedliska. Na etapie realizacji inwestycji konieczne będzie utrzymanie przepływu w cieku odprowadzającym wodę z torfowiska. Jednocześnie wnioskodawca zostanie zobligowany do prowadzenia 5-letniego monitoringu przyrodniczego stanu siedliska 7140 po wybudowaniu drogi ekspresowej, a także do rozpoznania przepływów wód gruntowych od siedliska przyrodniczego w kierunku doliny rzeki Bobrzy i rozważenie konieczności zastosowania działań minimalizujących oddziaływanie związane z budową nasypu drogowego wzdłuż rzeki np. poprzez użycie warstwy przepuszczalnej pod planowaną drogą, na etapie ponownej oceny oddziaływania na środowisko. Ponadto stwierdzono, że w wyniku budowy drogi i przepustu w km 11+210, może nastąpić zmiana przepływu w cieku odprowadzającym wodę z torfowiska w kierunku doliny rzeki Bobrzy, a także zmiana morfologii samego koryta cieku, co może w konsekwencji oddziaływać na stan siedliska 7140. Stąd też wnioskodawca został zobligowany do zastosowania odpowiednich rozwiązań projektowych planowanego przepustu w km 11+210 zapobiegających nadmiernemu odpływowi powierzchniowemu bądź zatrzymaniu swobodnego spływu powierzchniowego wód z siedliska przyrodniczego 7140 w kierunku doliny rzeki Bobrzy.

Biorąc powyższe pod uwagę należy stwierdzić, że cele ochronne sformułowane w Planie Zadań Ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Bobrzy w stosunku do siedliska o kodzie 7140 torfowiska przejściowe i trzęsawiska zostaną utrzymane, a realizacja przedmiotowej inwestycji nie wywrze na nie wpływu. W związku z powyższym organ wykluczył możliwość wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania na siedlisko 7140.

Należy również wskazać, że obecnie RDOŚ w Kielcach proceduje zmianę PZO dla obszaru Natura 2000 Dolina Bobrzy, która potwierdza ustalenia poczynione w ramach prowadzonego przez GDOŚ postępowania odwoławczego. Nadleśnictwo Kielce wystąpiło do RDOŚ w Kielcach z pismem dotyczącym obecnego stanu siedliska 7140 Torfowiska przejściowego i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea nigrea*) leżącego na terenie obszaru Natura 2000 Dolina Bobrzy. Wskazano tam, iż w ramach prowadzonych działań ochrony czynnej teren torfowiska uległ powiększeniu, w stosunku do wykazywanego w 2011 r. Z uwagi na ww. informacje zlecono ekspertyzę, która wykazała występowanie torfowiska na większym areale, tj. na powierzchni 3,22 ha. Nie potwierdzono także występowania siedliska 7140 na terenie działek ewidencyjnych nr 690/1, 695/1 i 700/1 obręb Chelmce, tj. w rejonie km 10+950 projektowanej drogi.

Należy również mieć na uwadze, że w dniu 17 maja 2021 r. Regionalna Rada Ochrony Przyrody w Kielcach, dalej RROP w Kielcach, (organ opiniodawczy RDOŚ w Kielcach) pozytywnie zaopiniowała ww. zmiany wynikające z uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony w obszarze Natura 2000 Dolina Bobrzy PLH260014.

W wyniku czynności organu II instancji dokumentacja została zgromadzona w stopniu wystarczającym do pełnego i prawidłowego rozpoznania sprawy. Po wnikliwym zbadaniu poprawności postępowania przeprowadzonego przez organ I instancji oraz mając na uwadze, że kompetencje orzecznicze organu odwoławczego nie sprowadzają się tylko do kontroli zasadności zarzutów podniesionych w stosunku do rozstrzygnięcia organu I instancji, lecz do analizy całości akt sprawy oraz kontroli merytorycznej zaskarżonego rozstrzygnięcia, GDOŚ uchylił punkty: I.2.4., I.2.5., I.2.10., I.2.11., I.2.12., I.2.13., I.2.14., I.2.15., I.2.16., I.2.17., I.2.18., I.2.23., II.4., II.5., II.6., II.7., III. oraz V. decyzji RDOŚ w Kielcach z dnia 28 czerwca 2018 r. i w tym zakresie orzekł co do istoty sprawy, natomiast w pozostałej części utrzymał ww. decyzję w mocy. Organ odwoławczy szczegółowo rozpatrzył i ustosunkował się również do zarzutów stron, co znalazło odzwierciedlenie w dalszej części niniejszej decyzji.

Rozpatrując przedmiotową sprawę organ odwoławczy w punkcie 1 niniejszej decyzji uznał za konieczne uzupełnienie pkt I.2.4. decyzji RDOŚ w Kielcach, polegające na doprecyzowaniu, że zaplecza budowy, bazy magazynowania materiałów budowlanych, mas ziemnych, destruktu asfaltowy, a także miejsca postoju i tankowania pojazdów, magazynowania odpadów, należy w pierwszej kolejności lokalizować na obszarze ograniczonym liniami wyznaczającymi teren budowy oraz w odległości minimum 50 m od koryt rzek i innych cieków, a także brzegów zbiorników wodnych. Celem takiego działania jest zapobieżenie zajmowania terenów przyległych do obszaru robót i ich przekształcania. Uszczelnienie zapleczy budowy, baz magazynowania materiałów budowlanych, destruktu asfaltowego, miejsc postoju i tankowania pojazdów, miejsc magazynowania odpadów zabezpieczy przed przedostawaniem się zanieczyszczeń, w tym substancji ropopochodnych do ziemi i wód gruntowych. W razie wystąpienia konieczności wyznaczenia ww. miejsc poza terenem budowy to możliwe to będzie poza obszarem Natura 2000 Dolina Bobrzy, jak również terenami leśnymi i stanowiskami gatunków chronionych. GDOŚ

wskazał także na konieczność wyгородzenia płata siedliska 7140, znajdującego się w rejonie km 11+210 projektowanej drogi na czas prowadzenia robót budowlanych z zastrzeżeniem, że żadne prace związane z budową drogi nie mogą w niego ingerować.

W zreformowanym warunku zawartym w punkcie I.2.5. kwestionowanej decyzji GDOŚ (punkt 2 niniejszej decyzji) wprowadził zakaz deponowania gleby w obrębie stanowisk gatunków chronionych oraz określił lokalizację przyzm w miejscach nienarażonych na rozjeżdżanie przez pojazdy budowy i inne maszyny budowlane. Celem takiego działania jest ochrona przed ich mechanicznym niszczeniem, m.in. przez pojazdy.

W punkcie 3 niniejszej decyzji GDOŚ dokonał modyfikacji warunku zawartego w punkcie I.2.10. decyzji RDOŚ w Kielcach poprzez uszczegółowienie zasad zabezpieczenia koryt rzeki Bobrzy, rzeki Ciemnicy i pozostałych cieków. Organ II instancji wskazał, że podczas prowadzonych prac budowlanych nie mogą zostać zaburzone przepływy w ww. ciekach. GDOŚ określił, że zachodzi konieczność wykonywania podpór poza korytami cieków oraz wykopów pod fundamenty podpór w szczelnych ściankach.

W zreformowanym warunku zawartym w punkcie I.2.11. kwestionowanej decyzji GDOŚ (punkt 4 niniejszej decyzji) uszczegółowił zakres zespołu specjalistów, którzy powinni wchodzić w skład nadzoru przyrodniczego. Organ odwoławczy wskazał także, że nadzór przyrodniczy musi być prowadzony w sposób stały podczas całego procesu inwestycyjnego, a jego skład będzie dostosowywany do aktualnego frontu robót i rodzaju prowadzonych prac. Szczegółowe zadania wykonywane przez nadzór przyrodniczy zostały zawarte w poszczególnych warunkach niniejszej decyzji.

W nowym brzmieniu warunku zawartego w punkcie I.2.12. decyzji RDOŚ w Kielcach GDOŚ (punkt 5 niniejszej decyzji) wskazał, że w celu minimalizacji możliwego negatywnego oddziaływania zaplanowanych prac na środowisko, konieczne jest wprowadzenie ram czasowych kontroli poprzedzających wycinkę drzew i krzewów kolidujących z inwestycją. Działania te pozwolą uzyskać aktualne dane dotyczące zasiedlenia drzewostanu przez ornitofaunę oraz zminimalizują możliwość zasiedlenia przez ptaki skontrolowanych już drzew (przed rozpoczęciem prac). Prowadzenie wycinki w okresie lęgowym będzie możliwe jedynie po stwierdzeniu przez nadzór przyrodniczy, że drzewa te nie zostały zasiedlone przez chronione gatunki ptaków. W przypadku, gdy na trasie budowy drogi wystąpią stanowiska chronionych gatunków ornitofauny, entomofauny i chiropterofauny, wnioskodawca będzie zobligowany do wstrzymania prac budowlanych i podjęcia działań określonych przez nadzór przyrodniczy.

Z uwagi na fakt, że teren budowy jest miejscem, gdzie występują liczne zagrożenia dla żywotności i stanu sanitarnego drzew i krzewów w postaci bezpośrednich uszkodzeń mechanicznych lub niekorzystnych zmian warunków siedliskowych, w treści warunku I.2.13 kwestionowanej decyzji GDOŚ (punkt 6 niniejszej decyzji) doprecyzował wymóg zabezpieczenia wszystkich drzew znajdujących się na terenie placu budowy przed uszkodzeniami mechanicznymi. Organ II instancji określił również jakie formy zabezpieczeń są dopuszczalne oraz nakazał zachowanie szczególnej ostrożności w czasie prac prowadzonych przy nabiegach korzeniowych drzew, tak aby nie dopuścić do ich uszkodzenia. GDOŚ wprowadził również obowiązek wykonywania wykopów bezpośrednio przy drzewach ręcznie lub za pomocą mikrokoparek, zgodnie z wytycznymi specjalisty dendrologa. W przypadku przerw w pracy wnioskodawca został zobligowany do przykrywania korzeni drzew matami słomianymi w celu przeciwdziałania ich wysychaniu.

W zreformowanym warunku określonym w punkcie I.2.14. decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach GDOŚ (punkt 7 niniejszej decyzji) wprowadził ramy czasowe przeprowadzenia przez chiropterologa kontroli obiektów budowlanych pod kątem obecności nietoperzy, przed ich wyburzeniem. W przypadku stwierdzenia bytowania chiropterofauny w ww. obiektach, wnioskodawca będzie zobowiązany do podjęcia działań według wytycznych nadzoru przyrodniczego.

W nowym brzmieniu warunku zawartego w punkcie I.2.15. decyzji RDOŚ w Kielcach GDOŚ wskazał, że kontrolę terenu, pod kątem występowania zwierząt, w przypadku zdejmowania wierzchniej warstwy ziemi należy przeprowadzać poza wyznaczonym w warunku terminem od 15 sierpnia do 15 października. Organ II instancji zwrócił również uwagę na konieczność prowadzenia prac po stwierdzeniu faktu przebudzenia się zwierząt po okresie hibernacji, co umożliwi im ucieczkę. Ponadto, nadzór przyrodniczy będzie odpowiedzialny za przenoszenie stwierdzonych zwierząt, np. mięczaków, czy płazów, poza plac budowy, na stanowiska odpowiadające ich wymaganiom siedliskowym, znajdujące się poza wyznaczonym placem budowy, drogami dojazdowymi do placu budowy i zapleciami budowy (punkt 8 niniejszej decyzji).

W zreformowanym warunku zawartym w punkcie I.2.16 zaskarżonej decyzji organ odwoławczy wprowadził zasady i wytyczne dotyczące procesu przekładania cieku Ciemnica. GDOŚ uszczegółowił także zasady ochrony zwierząt podczas prowadzenia prac polegających na przełożeniu ww. cieku i w razie stwierdzenia przez nadzór przyrodniczy obecności gatunków chronionych wprowadził obowiązek wstrzymania tych prac i podjęcia odpowiednich działań, które zostały wymienione w omawianym punkcie (punkt 9 niniejszej decyzji).

Odpowiednie zabezpieczenie placu budowy jest kluczowym czynnikiem zmniejszającym śmiertelność małych zwierząt w trakcie realizacji inwestycji. Zreformowanie warunku I.2.17 kwestionowanej decyzji ma na celu zabezpieczenie gatunków herpetofauny i innych małych zwierząt wykazanych w inwentaryzacji przyrodniczej (punkt 10 niniejszej decyzji). W stosunku do brzmienia ww. warunku w decyzji RDOŚ w Kielcach, GDOŚ wskazał odcinki drogi, które powinny zostać wyposażone w tymczasowe wygrodzienia herpetologiczne, biorąc pod uwagę położenie szlaków migracji batrachofauny. Dodatkowo organ odwoławczy uznał za konieczne wskazanie konkretnych terminów prowadzenia kontroli placów budowy w celu odławiania i wypuszczania zwierząt przedostających się na teren robót pomimo stosowanych wygrodzień. Płazy są grupą organizmów, których rozmieszczenie może mieć charakter dynamiczny, a miejscami ich rozrodu mogą być nawet niewielkie, czasowo występujące zastoiska wodne. W związku z tym organ II instancji stwierdził, że konieczne jest dostosowanie długości planowanych wygrodzień do aktualnie panujących uwarunkowań przyrodniczych.

W punkcie 11 niniejszej decyzji GDOŚ uzupełnił warunek zawarty w punkcie I.2.18 decyzji RDOŚ w Kielcach poprzez wskazanie na konieczność zastosowania pochylni ułatwiających ucieczkę zwierząt z wykopów, rowów, powstających na terenie budowy. Ponadto organ odwoławczy uznał, że takie miejsca (zagłębienia) muszą zostać skontrolowane przed likwidacją przez nadzór przyrodniczy pod kątem zasiedlenia przez zwierzęta.

W pierwotnym brzmieniu warunku zawartego w punkcie I.2.23. zaskarżonej decyzji RDOŚ w Kielcach wskazał, że system odwodnienia drogi należy utrzymywać w należytym stanie technicznym oraz dokonywać regularnych przeglądów urządzeń oczyszczających. W opinii GDOŚ kwestia utrzymania systemu odwodnienia wymagała uzupełnienia. Organ odwoławczy uszczegółowił zagadnienie dotyczące częstotliwości i terminów prowadzenia kontroli drożności

rowów, urządzeń oczyszczających, studzienek i wpustów ulicznych, a także ich wykaszania i czyszczenia. Organ II instancji wskazał również szereg działań mających na celu minimalizację oddziaływania urządzeń odwodnienia drogi na zwierzęta, w tym batrachofaunę. GDOŚ określił również szczegółowe parametry ogrodzeń projektowanych zbiorników retencyjnych (punkt 12 niniejszej decyzji).

Zmieniając treść warunku II.4. kwestionowanej decyzji organ odwoławczy wskazał ilości i orientacyjne lokalizacje poszczególnych rodzajów nasadzeń zastępczych planowanych do realizacji. GDOŚ określił także zasady, według których powinno odbywać się sadzenie drzew. Organ II instancji uznał również za zasadne wprowadzenie wytycznych dotyczących jakości stosowanego materiału nasadzeniowego, wymagań w procesie sadzenia, a także wskazanie wad materiału nasadzeniowego wykluczających możliwość jego użycia. Celem takiego działania jest zobligowanie wnioskodawcy do użycia materiału do nasadzeń o odpowiedniej jakości i parametrach, co powinno zapewnić zachowanie udatności nasadzeń zastępczych. Niezależnie od powyższego GDOŚ wprowadził obowiązek prowadzenia monitoringu udatności i trwałości nasadzeń zastępczych drzew i krzewów, w okresie 3 lat od ich posadzenia – w 1 i 3 roku oraz ich uzupełniania w stosunku 1:1 w przypadku stwierdzenia braku zachowania żywotności sadzonek.

Ponadto, w związku z utratą potencjalnych siedlisk nietoperzy, organ odwoławczy uznał za zasadne nałożenie obowiązku powieszenia 40 trocinobetonowych budek typu Stratman dla nietoperzy, określając jednocześnie zasady ich konserwacji, która ma być prowadzona przez Inwestora przez okres 5 lat od dnia ich powieszenia. Po tym okresie coroczną kontrolę skrzynek należy przekazać PGL Lasy Państwowe (punkt 13 niniejszej decyzji).

Zdaniem organu odwoławczego w niniejszym rozstrzygnięciu konieczne było również uszczegółowienie warunku zawartego w punkcie II.5. decyzji RDOŚ w Kielcach o zapis dotyczący wskazania wysokości, jak również lokalizacji ekranów antyolśnieniowych (punkt 14 niniejszej decyzji). GDOŚ doprecyzował także zasady zagospodarowania rejonu przejść dla zwierząt, jak i samych przejść w celu stworzenia optymalnych warunków dla ich migracji.

Dokonana przez GDOŚ weryfikacja (punkt 15 niniejszej decyzji) punktu II.6. zaskarżonej decyzji wskazała na konieczność rezygnacji z niektórych przejść dla małych zwierząt. Stwierdzono, że w km 3+000 nie będzie możliwości zlokalizowania przejścia dla małych zwierząt, ponieważ droga planowana jest w wykopie. W km 5+500 nie będzie możliwości budowy przejścia z uwagi na lokalizację mostu na rzece Ciemnicy w km 5+350, a w km 9+100 oraz 9+200 z uwagi na bezpośrednie sąsiedztwo zabudowy mieszkaniowej.

Zmieniając treść warunku zawartego w punkcie II.7. decyzji RDOŚ w Kielcach, GDOŚ doprecyzował (punkt 16 niniejszej decyzji) parametry ogrodzenia głównego projektowanej drogi poprzez wskazanie wielkości oczek siatki na poszczególnych wysokościach oraz wysokości ogrodzenia głównego w zależności od obszaru, w którym droga będzie przebiegać (obszary leśne i obszary polno-leśne). Ponadto organ odwoławczy określił wytyczne dotyczące wykonania stałych ogrodzeń ochronno-naprowadzających zwierzęta na przejścia dla zwierząt. W opinii organu II instancji istnieje konieczność prowadzenia kontroli technicznych i utrzymaniowych ogrodzenia głównego i ogrodzeń ochronno-naprowadzających. Dlatego też wnioskodawca został zobligowany przez tutejszy organ do przeprowadzania odpowiednich napraw w przypadku stwierdzenia uszkodzeń, ubytków itp. Dodatkowo GDOŚ wprowadził obowiązek wykonania ogrodzeń przed dopuszczeniem ruchu na drodze. Zagadnienie dotyczące ogrodzenia zbiorników retencyjnych i retencyjno-infiltracyjnych zostało zawarte w punkcie 12 niniejszej decyzji.

GDOŚ za zasadne uznał zmodyfikowanie i uszczegółowienie zakresu koniecznego do przeprowadzenia monitoringu przyrodniczego po oddaniu drogi do eksploatacji, co zostało ujęte w nowej treści warunku zawartego w punkcie III. decyzji RDOŚ w Kielcach (punkt 17 niniejszej decyzji). Organ odwoławczy wydłużył okres prowadzenia monitoringu przejść dla zwierząt do 5 lat, a także wskazał ogólny zarys sposobu realizacji monitoringu przejść, który zostanie doprecyzowany przez wnioskodawcę i zaakceptowany przez RDOŚ w Kielcach. Z uwagi na brak uzasadnienia wykonania monitoringu przejść dedykowanych płazom (przepustów) GDOŚ zrezygnował z nałożenia obowiązku jego przeprowadzenia. Trasy migracji płazów zostały wyznaczone prawidłowo w oparciu o przeprowadzone badania inwentaryzacyjne. Na tej podstawie organ I instancji nałożył w kwestionowanej decyzji obowiązek wykonania przepustów dla małych zwierząt, minimalizując jednocześnie wskazany wpływ. Badania prowadzone na etapie ponownej oceny oddziaływania na środowisko zweryfikują zakres możliwego oddziaływania i pozwolą na skontrolowanie prawidłowości zaplanowanych rozwiązań. Wnioskodawca zobowiązany został do regularnych kontroli i napraw systemu zabezpieczającego płazy przed wchodzeniem na jezdnię (wygrodzień ochronno-naprowadzających), a także samych przepustów, co ma zapewnić optymalne warunki do ich migracji (terminy kontroli wskazane zostały w pkt 16 niniejszej decyzji). Ponadto organ II instancji wydłużył okres prowadzenia monitoringu płata siedliska 7140 torfowiska przejściowe i trzęsawiska, znajdującego się w rejonie km 11+210 planowanej drogi, do 5 lat oraz uznał za zasadne nałożenie obowiązku prowadzenia monitoringu chiropterofauny w miejscach o stwierdzonej aktywności nietoperzy.

W każdym przypadku, wnioskodawca będzie zobowiązany do przedstawienia metodyki prowadzenia monitoringu do RDOŚ w Kielcach, celem akceptacji, a także do przedkładania raportów i końcowego sprawozdania do RDOŚ w Kielcach oraz do wiadomości GDOŚ.

Wykonanie nasypu drogowego spowoduje zagęszczenie gruntu i w konsekwencji utrudni infiltrację wody gruntowej. W związku z tym, w zreformowanym warunku zawartym w punkcie V. kwestionowanej decyzji, organ odwoławczy zobowiązał (punkt 18 niniejszej decyzji) wnioskodawcę do rozpoznania przepływów wód gruntowych od siedliska przyrodniczego w kierunku doliny rzeki Bobrzy i rozważenia konieczności zastosowania warstwy przepuszczalnej pod planowaną drogą, na etapie ponownej oceny oddziaływania na środowisko. Ponadto stwierdzono, że w wyniku budowy drogi i przepustu w km 11+210, może nastąpić zmiana przepływu w cieku odprowadzającym wodę z torfowiska w kierunku doliny rzeki Bobrzy, a także zmiana morfologii samego koryta cieku, co może w konsekwencji oddziaływać na stan siedliska 7140. Stąd też wnioskodawca został zobligowany do rozważenia zastosowania odpowiednich rozwiązań projektowych planowanego przepustu w km 11+210 zapobiegających nadmiernemu odpływowi powierzchniowemu bądź zatrzymaniu swobodnego spływu powierzchniowego wód z siedliska przyrodniczego 7140 w kierunku doliny rzeki Bobrzy. Wnioskodawca został również zobligowany do określenia zasięgu występowania siedliska 7140, które położone jest na wschód od przyszłej drogi S-74, a także do diagnozy jego stanu zgodnie z metodyką stosowaną na potrzeby Państwowego Monitoringu Środowiska. Informacje uzyskane na etapie ponownej oceny oddziaływania na środowisko posłużą jako dane wyjściowe do formułowania wniosków w zakresie funkcjonowania siedliska przyrodniczego 7140, które zostanie objęte monitoringiem porealizacyjnym po wybudowaniu drogi.

Ponadto, w związku z doprecyzowaniem w niniejszej decyzji rozwiązań konstrukcyjnych i parametrów przejść dla zwierząt oraz zagospodarowania przejść i ich otoczenia, organ odwoławczy

usunął zapis dotyczący konieczności uszczegóławiania ww. kwestii na etapie ponownej oceny oddziaływania na środowisko.

W ocenie organu II instancji zmodyfikowanie sentencji zaskarżonej decyzji poprzez wprowadzenie powyższych zapisów jest niezbędne. Modyfikacja warunków realizacji przedsięwzięcia umożliwi ograniczenie negatywnego oddziaływania przedmiotowego przedsięwzięcia na środowisko do poziomu, który można uznać za nieznaczący.

Odnosząc się natomiast do uwag podniesionych przez odwołujących się, GDOŚ przedstawia następujące wyjaśnienia.

Ad. 1

Zdaniem skarżących w decyzji z dnia 28 czerwca 2018 r. RDOŚ w Kielcach co prawda wskazał, że postępowanie zostało wszczęte na wniosek GDDKiA z 2012 r., lecz pominął fakt, że w 2008 r. miały miejsce pierwsze rozprawy administracyjne oraz konsultacje społeczne prowadzone przez Urząd Wojewódzki w Kielcach. Skarżący wielokrotnie sprzeciwiali się przebiegowi projektowanej drogi w wariantcie inwestycyjnym przez ich miejscowość. Ponadto strony twierdzą, że wnioski płynące z ww. spotkań organizowanych przed 2012 r. są w dalszym ciągu aktualne oraz powinny zostać uwzględnione w prowadzonym przez RDOŚ w Kielcach postępowaniu zmierzającym do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Odpowiadając na powyższe zarzuty należy w pierwszej kolejności wyjaśnić, że przedmiotowe postępowanie zostało wszczęte na wniosek GDDKiA z dnia 16 września 2012 r. Oznacza to, że wszelkie złożone przed ww. datą uwagi oraz wnioski nie mają charakteru materiału dowodowego w ramach niniejszej sprawy. Co więcej, uwagi i wnioski, na które powołują się skarżący, nie zostały przedłożone do organu I instancji. Zatem RDOŚ w Kielcach nie miał możliwości ustosunkowania się do nich.

GDOŚ wskazuje przy tym, że przeprowadzenie przez inwestora konsultacji społecznych nie jest regulowane przepisami ustawy ooś. Konsultacje społeczne, rozumiane jako spotkania informacyjne inwestora ze społecznością lokalną, nie są w żaden sposób powiązane z udziałem społeczeństwa w postępowaniu w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, dokonywanym w trakcie tej procedury wyłożeniem do wglądu dokumentacji sprawy oraz umożliwieniem społeczeństwu składania uwag i wniosków. Konsultacje społeczne zależą tylko i wyłącznie od woli inwestora.

Udział społeczeństwa w postępowaniu w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach był przeprowadzony przez RDOŚ w Kielcach w sposób zgodny z obowiązującymi regulacjami zawartymi w art. 33 ust. 1 oraz art. 85 ust. 3 ustawy ooś. Organ I instancji podał do publicznej wiadomości informacje o: przystąpieniu do przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, wszczęciu postępowania, przedmiocie decyzji, która ma być wydana w sprawie, organie właściwym do wydania decyzji oraz organach właściwych do wydania opinii i dokonania uzgodnień, możliwościach zapoznania się z niezbędną dokumentacją sprawy oraz o miejscu, w którym jest ona wyłożona do wglądu, możliwości składania uwag i wniosków, sposobie i miejscu składania uwag i wniosków, wskazując jednocześnie 30-dniowy termin ich składania (od 19 kwietnia 2018 r. do 18 maja 2018 r.) oraz organie właściwym do rozpatrzenia uwag i wniosków. W trakcie wyznaczonych terminów wpłynęły uwagi i wnioski w

sprawie planowanego przedsięwzięcia, zgłoszone przez mieszkańców miejscowości Ciosowa, którzy wypowiedzieli się negatywnie co do budowy planowanej drogi wg wariantu II przechodzącego przez dolinę rzeki Bobrza. Organ pierwszej instancji, zgodnie z dyspozycją art. 30 ustawy o oś, zawarł w uzasadnieniu decyzji z dnia 28 czerwca 2018 r. informacje o sposobie wykorzystania uwag i wniosków zgłoszonych w związku z udziałem społeczeństwa (uzasadnienie decyzji, strony 30-33). Na końcu RDOŚ w Kielcach podał do publicznej wiadomości informacje o wydanej decyzji i o możliwościach zapoznania się z jej treścią oraz dokumentacją sprawy.

W ocenie organu odwoławczego brak jest zatem podstaw do stwierdzenia jakichkolwiek nieprawidłowości w działaniu RDOŚ w Kielcach w zakresie rozpatrzenia zgłoszonych w trakcie trwania postępowania administracyjnego uwag i wniosków. Tak jak wskazano powyżej, organ pierwszej instancji zawarł w uzasadnieniu decyzji informacje o sposobie wykorzystania zgłoszonych postulatów. Fakt, iż nie zostały one rozpatrzone zgodnie z intencją stron, nie jest przesłanką do stwierdzenia nieprawidłowości przeprowadzonego etapu postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedmiotowej inwestycji.

Wobec powyższego, zarzut dotyczący nieuwzględnienia w toku postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wyników konsultacji społecznych nie znajduje potwierdzenia w aktach przedmiotowej sprawy, a tym samym nie zasługuje na uwzględnienie.

Ad. 2, 3

Odwołujący się kwestionują informacje przedstawione w zaskarżonym rozstrzygnięciu RDOŚ w Kielcach, według których budowa drogi ekspresowej, zgodnie z wariantem preferowanym, będzie wiązała się z koniecznością wyburzenia 36 budynków (w tym 16 budynków mieszkalnych). Organ I instancji pominął fakt, że połowa z tych wyburzeń dotyczy miejsca zamieszkania skarżących, miejscowości Pępace. Zdaniem stron w wariantcie alternatywnym IV, liczba wyburzeń na ww. terenie byłaby znacznie mniejsza i dotyczyłaby maksymalnie trzech siedlisk zabudowy mieszkaniowej, w tym jednego o charakterze zabudowy gospodarczej. Skarżący wskazali również, że z decyzji organu I instancji wynika, iż w wariantcie inwestycyjnym zaplanowano posadowienie ekranów akustycznych na terenie miejscowości Pępace o łącznej długości około 1700 m. W ocenie odwołujących w wariantcie alternatywnym IV ilość ekranów na ww. obszarze byłaby znacznie mniejsza z uwagi na fakt, że droga przebiegałaby w znacznej odległości od istniejącej zabudowy mieszkaniowej.

Odnosząc się do powyższych kwestii dotyczących wskazania w kwestionowanej decyzji większej ilości budynków przeznaczonych do wyburzenia oraz posadowienia ekranów akustycznych o większej długości na terenie miejscowości Pępace w związku z realizacją przedsięwzięcia w wariantcie inwestycyjnym, wyjaśniam, co następuje.

Na wstępie należy zauważyć, że o wyborze wariantu realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia przesądziła wielokryterialna analiza wariantowa, uwzględniająca następujące kryteria: 1) długość poszczególnych wariantów, 2) oddziaływanie na powierzchnię ziemi, 3) oddziaływanie na tereny rolnicze, 4) oddziaływanie na wody powierzchniowe, 5) oddziaływanie na wody podziemne, 6) oddziaływanie na ujęcia wód podziemnych i strefy ochrony tych ujęć, 7) oddziaływanie na klimat akustyczny, 8) ilość budynków przewidzianych do rozbiórki, 9)

oddziaływanie na powietrze atmosferyczne, 10) oddziaływanie na powierzchnie leśne, 11) oddziaływanie na faunę, 12) oddziaływanie na obszary Natura 2000 Lasy Suchedniowskie i Dolina Bobrzy, 13) oddziaływanie na rośliny chronione i siedliska poza obszarami Natura 2000, 14) oddziaływanie na dobra kultury, 15) możliwość wystąpienia konfliktów społecznych, a także 16) wpływ na walory krajobrazowe. Analiza wielokryterialna rozważanych wariantów: inwestycyjnego będącego połączeniem wariantu II na odcinku Porzecze – węzeł „Kielce-Zachód” oraz wariantu IIA1 na odcinku Przełom/Mniów – Porzecze i IV alternatywnego, względem 16 ww. kryteriów wykazała, że najmniejsze negatywne oddziaływania spowoduje realizacja planowanego zamierzenia inwestycyjnego w wariantcie preferowanym (synteza wyników punktowych wyniosła odpowiednio: 46 dla II i IIA1 oraz 38 dla IV, przy czym im mniej punktów uzyskał wariant, tym większym oddziaływaniem się charakteryzował). Za zasadnością wyboru wariantu preferowanego przemówiły aspekty takie, jak: krótszy przebieg drogi ekspresowej S-74 (wariant IV alternatywny: 17,64 km, wariant preferowany: 16,35 km), oddziaływanie na wody powierzchniowe (wariant IV alternatywny jest najmniej korzystny, ponieważ przebiega przez dolinę rzeki Ciemnicy oraz w sąsiedztwie doliny rzeki Bobrzy, co wiąże się z koniecznością zastosowania większej ilości urządzeń oczyszczających), oddziaływanie na ujęcia wód podziemnych (wariant IV alternatywny przebiega w granicach strefy ochrony pośredniej, zewnętrznej, ujęcia studni w Mniowie, co dodatkowo wymaga zastosowania rowów szczelnych, wariant preferowany nie przebiega w granicach ww. strefy oraz nie oddziałuje na ww. ujęcie), oddziaływanie na faunę (wariant IV alternatywny jest najmniej korzystny, ponieważ koliduje z dwoma obszarami Natura 2000 oraz ingeruje w główny korytarz ekologiczny). Dodatkowo, najsilniejszy będzie w tym przypadku efekt barierowy ze względu na bliskie sąsiedztwo dwóch dróg: istniejącej DK74 oraz projektowanej drogi ekspresowej S74. Wariant preferowany ingeruje w obszar Natura 2000 Dolina Bobrzy, jednak w tym przypadku oddziaływanie na szlaki migracji jest mniejsze ze względu na krótkie odcinki przecięcia dolin rzecznych, brak ingerencji w główny korytarz ekologiczny, brak istotnego, skumulowanego efektu barierowego istniejących i projektowanych dróg. Natomiast wariant IV alternatywny, oprócz oddziaływania na obszar Natura 2000 Dolina Bobrzy, w takim samym zakresie jak wariant preferowany, koliduje dodatkowo z 1,6 ha siedliska 9110 kwaśne buczyny, przechodząc przez obszar Natura 2000 Lasy Suchedniowskie. Wariant preferowany w niewielkim stopniu ingeruje w siedlisko motyla czerwończyka nieparka, którego liczebność wzrasta oraz który jest gatunkiem często występującym w tym regionie. Ponadto, wariant IV oddziałuje na dobra kultury (wariant przebiega przez teren cmentarza w Mniowie, który jest wpisany do rejestru zabytków, a także koliduje z pięcioma obiektami o znaczeniu historycznym i kulturowym). Wariant preferowany nie przebiega przez teren ww. cmentarza oraz koliduje jedynie z dwoma obiektami o znaczeniu historycznym i kulturowym.

Należy również wyjaśnić, że każdy z wariantów alternatywnych planowanego przedsięwzięcia musiał się wiązać z ustaleniem trasy według nowego przebiegu, jednak podkreślenia wymaga, że warianty te były projektowane w oparciu o sugestie i uwagi lokalnych społeczności, a także w sposób zapewniający najmniejszy wpływ na środowisko. Analizując rzeczywisty wpływ planowanej inwestycji na środowisko, nie można odnosić się wyłącznie do fragmentu zamierzenia budowlanego, ale do jego całości, z uwzględnieniem wszystkich kryteriów poddawanych ocenie, a nie tylko do wybranych odcinków. Powyższe oznacza, iż w przypadku przedsięwzięć liniowych

zróznicowanie wariantów lokalizacyjnych pod względem wpływu na środowisko rozpatruje się w kontekście całokształtu inwestycji, a nie jego wybranych fragmentów.

W ramach planowanego przedsięwzięcia przewiduje się wyburzenie 36 budynków, w tym 13 w miejscowości Pępice, w wariantcie inwestycyjnym (załącznik nr 3D2 do raportu ooś pn. *Oddziaływanie planowanego przedsięwzięcia na klimat akustyczny pora dnia i nocy, z ekranami i bez ekranów 2025 r., rys. IV.3*) lub 6 budynków, w tym 3 w miejscowości Pępice, w wariantcie IV alternatywnym (załącznik nr 3F2 do raportu ooś pn. *Oddziaływanie planowanego przedsięwzięcia na klimat akustyczny pora dnia i nocy, z ekranami i bez ekranów 2025 r., rys. II A1.2*). Ponadto, jak wskazuje załącznik do raportu ooś pn. *Zeszyt 2/2 – Uzupełnienie w zakresie hałasu*, na ww. obszarze planuje się posadowienie ekranów akustycznych o łącznej długości około 1700 m (wariant inwestycyjny) lub około 500 m (wariant IV alternatywny). Ww. liczba budynków przewidzianych do rozbiórki w związku z realizacją przedsięwzięcia oraz oddziaływanie na klimat akustyczny były jednymi z kryteriów analizy porównawczej rozwiązań technicznych drogi ekspresowej S-74. Faktem jest, że na rozpatrywanym odcinku drogi (miejscowość Pępice) zarówno liczba budynków przeznaczonych do wyburzenia jak i długość planowanych do posadowienia ekranów akustycznych jest większa w przypadku wariantu preferowanego, jednak niezrozumiałym jest, z jakich względów skarżący odnoszą się jedynie do fragmentu drogi, skoro ocena oddziaływania na środowisko odnosi się do analizy przedsięwzięcia w jego całokształcie.

Z uwagi na powyższe, zarzuty w przedstawianym na wstępie zakresie są w opinii GDOŚ bezzasadne, a tym samym nie zasługują na uwzględnienie.

Ad. 4

Skarżący wskazali, że projektowana droga w wariantcie preferowanym będzie poprowadzona w wykopie o głębokości około 14 m (na odcinku około 400 m), co wiąże się z większą zajętością terenów użytkowanych rolniczo, z których uprawy utrzymują się skarżący. Ponadto realizacja drogi w wariantcie inwestycyjnym podzieli miejscowość Pępice na dwie zasadnicze części: Doły Pępickie oraz Wilczą Górę, co znacznie utrudni skarżącym przemieszczanie się pomiędzy miejscami zamieszkania a posiadanymi przez nich polami uprawnymi. Strony twierdzą również, że w przypadku budowy drogi w wariantcie alternatywnym IV nie dojdzie do ingerencji w istniejący układ komunikacyjny ww. dwóch części miejscowości oraz nie będzie konieczności zajęcia dodatkowego terenu pod budowę dróg dojazdowych i innych obiektów służących do komunikacji Wilczej Góry oraz Dołów Pępickich.

Odnosząc się do powyższych uwag należy wyjaśnić, że zgodnie z informacjami zawartymi na str. 145 raportu ooś wynika, że maksymalna głębokość wykopów w okolicach miejscowości Pępice dla wariantu inwestycyjnego wyniesie ok. 12 m (km ok. 06+800 planowanej drogi), zaś maksymalna wysokość nasypów dochodzi do ok. 8,50 m (km ok. 06+450 projektowanej drogi). Należy również zaznaczyć, że stopień zajęcia terenu nie będzie wykraczać poza niezbędne prace przewidziane do wykonania w celu realizacji przedmiotowej inwestycji. Zgodnie z wymogami ustawy z dnia 21 marca 1985 r. *o drogach publicznych* szerokość korony drogi (jezdni z pobocznymi, pasami awaryjnego postoju lub pasami przeznaczonymi do ruchu pieszych, zatokami autobusowymi lub postojowymi, a przy drogach dwujezdniowych - również z pasem dzielącym jezdnie) niezależnie od sposobu jej poprowadzenia wyniesie 32,5 m, a szerokość inwestycji w liniach rozgraniczających min. 50 m (bez dróg serwisowych) i min. 65 m (z drogami serwisowymi).

Faktem jest, że budowa planowanej drogi w wariantcie inwestycyjnym będzie wiązała się ze zmianą obecnego układu komunikacyjnego w okolicach miejscowości Wilcza Góra oraz Doły Pępickie, co w konsekwencji może utrudnić skarżącym przemieszczanie się pomiędzy ww. punktami (miejscowość Wilcza Góra będzie znajdowała się po wschodniej stronie trasy, zaś miejscowość Doły Pępickie po zachodniej stronie), jednak w km 11+520 projektowanej drogi ekspresowej planowana jest budowa węzła „Bugaj”. W rzeczywistości oznacza to, że połączenie pomiędzy wskazanymi przez odwołujących miejscowościami nie zostanie zlikwidowane, lecz jedynie przesunięte o odległość około 3,5 km w kierunku południowym. Nie jest również zrozumiałe, z jakich względów skarżący odnoszą się jedynie do fragmentu drogi, skoro ocena oddziaływania na środowisko odnosi się do analizy przedsięwzięcia w jego całości. Zwrócenia uwagi również wymaga, iż zasadniczą kwestię mającą wpływ na wybór rozwiązania lokalizacyjnego dla realizacji przedmiotowego zamierzenia inwestycyjnego stanowiła analiza wariantowa przeprowadzana w ramach raportu oś. Określenie przewidywanego oddziaływania przedmiotowego przedsięwzięcia na środowisko obejmowało analizy prognostyczne względem zróżnicowanych kryteriów, o których mowa była we wcześniejszej części niniejszej decyzji. Ponownie przeprowadzona przez tutejszy organ, w ramach postępowania odwoławczego, całościowa analiza skutków możliwego oddziaływania planowanej inwestycji na środowisko wykazała, że zaproponowane w przedmiotowej dokumentacji rozwiązania lokalizacyjne zostały zaprojektowane w sposób adekwatny do warunków rozpatrywanego terenu.

Skoro zatem intencją inwestora była realizacja inwestycji w jednym z zaproponowanych zakresów przedmiotowych, rolą organu pierwszej instancji było przeprowadzenie analizy pod względem środowiskowych możliwości realizacji przedsięwzięcia w tych lokalizacjach, a wobec braku merytorycznych przeciwwskazań, wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Ponadto należy mieć na uwadze, że w trakcie postępowania związanego z wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach organ nie ocenia zasadności realizacji inwestycji. Rolą organu rozstrzygającego w sprawie uwarunkowań środowiskowych jest ocena dopuszczalności objętej wnioskiem inwestycji pod względem wymagań i uwarunkowań środowiskowych. Organ ten określa warunki korzystania z zasobów środowiskowych dla inwestycji sprecyzowanej we wniosku, o której zakresie decyduje wnioskodawca. Poddaje on własnej ocenie z zakresu ochrony środowiska skonkretyzowaną we wniosku inwestycję, której dotyczy dołączona do wniosku dokumentacja, opierając się na wynikach raportu oś opracowanego dla inwestycji o określonych parametrach technicznych. Ocena zasadności podjęcia inwestycji, funkcjonalności i prawidłowości przyjętych przez inwestora założeń projektowych itd. nie leży w kompetencji organów środowiskowych. Zdaniem GDOŚ wszelkie zastrzeżenia w ww. kwestiach strony powinny kierować do inwestora.

Powyższe stanowisko znajduje również potwierdzenie w wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 23 lutego 2011 r., sygn. akt II OSK 2516/10, w którym wskazano, iż *„(...) rola organu rozstrzygającego w sprawie uwarunkowań środowiskowych jest ocena dopuszczalności objętej wnioskiem inwestycji pod względem wymagań środowiskowych. Organ ten określa warunki korzystania z zasobów środowiskowych dla inwestycji sprecyzowanej we wniosku, o którego zakresie decyduje wnioskodawca. (...) organ, nie posiada kompetencji do rozstrzygania w zakresie zaproponowanych rozwiązań technicznych, komunikacyjnych, objętej wnioskiem inwestycji drogowej czy też jej przebiegu. Poddaje własnej ocenie z zakresu ochrony środowiska skonkretyzowaną we wniosku inwestycję, której dotyczy dołączona do wniosku dokumentacja, opierając się na wynikach raportu oceny oddziaływania na środowisko opracowanego dla inwestycji o określonych parametrach technicznych.”*

W przedmiotowej sprawie RDOŚ w Kielcach prawidłowo uznał możliwość realizacji wariantu preferowanego, biorąc pod uwagę jego oddziaływanie zarówno na środowisko, jak i na warunki życia lokalnej społeczności. Organ odwoławczy zwraca również uwagę, że sam fakt konieczności wykonania prac niwelacyjnych nie przesądza o istnieniu podstaw do odmowy wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Zatem podniesione w tym zakresie zarzuty nie mogły być przez GDOŚ uwzględnione w niniejszym postępowaniu.

Ad. 5

W odwołaniu strony wskazały, że już w 2008 roku niezależny geolog biorący udział w rozprawie administracyjnej zorganizowanej przez Urząd Wojewódzki w Kielcach wskazał, że realizacja inwestycji w wariantie II na terenie miejscowości Pępice jest ryzykowna z uwagi na budowę geologiczną terenu, w którego podłożu zalegają lessy i ich pochodne. Zdaniem skarżących, grunty te są bardzo niepewne i ryzykowne, zaś budowa drogi w tym miejscu z pewnością wymagać będzie skomplikowanych i kosztownych rozwiązań technicznych. Ponadto odwołujący się wskazali, że wodę podpowierzchniową, którą w decyzji RDOŚ w Kielcach wymieniono jako „zagrożenie w wariantie IV” można w prosty sposób odprowadzić poza teren przyszłej drogi poprzez zastosowanie drenażu. Skarżący twierdzą, że wówczas nie będzie konieczności budowy długiej i kosztownej estakady.

Odnosząc się do powyższych kwestii należy wyjaśnić, że budowa geologiczna omawianego terenu została szczegółowo opisana w dokumencie pn. *Dokumentacja hydrogeologiczna – luty 2017 r.* stanowiącym załącznik do raportu ooś. Z zebranego materiału dowodowego wynika, że pod względem geologicznym teren, przez który przebiegają wszystkie warianty inwestycji zbudowany jest z piaskowców triasowych. Podłoże geologiczne budują głównie glina zwałowa, ily, piaski drobnoziarniste i gliniaste, a główny poziom wód użytkowych występuje na głębokości 15 – 20 m p.p.t. W dolinach rzek występują głównie piaski i mułki rzeczne, piaski pyłowate, piaski humusowe, torfy i namuły, a poziom wód występuje na głębokości 0,5 – 5,0 m p.p.t.

Jest to bardzo stary fałdowy masyw paleozoiczny osłonięty częściowo lub całkowicie pokrywą warstw młodszych – mezozoicznych. Osady paleozoiczne to głównie utwory dewonu, facji morskiej reprezentowane przez: dolomity, wapienie i margle oraz lokalnie piaskowce. Osady mezozoiczne to głównie utwory triasowe – pstrego piaskowca, facji morskiej reprezentowane przez piaskowce, iłowce, iłołupki, oraz podrzędnie wapienia muszlowego wykształcone jako wapienie. Na stropie wapieni triasowych zalega około 1 m warstwa zwietrzliny gliniastej z okruchami wapienia. Strop osadów mezozoicznych występuje na głębokości od 0,8 m p.p.t. do ponad 29,2 m n.p.m., łagodnie zapadając w kierunku północnym. Miąższość tych osadów dochodzi do 400 m. Na tak ukształtowanej powierzchni podczwartorzędowej, która uległa procesowi denudacji tzn. w dolinach rzecznych, zagłębieniach lokalnie na wyżynie zostają osadzone utwory czwartorzędowe osiagające miąższość od 0,5 m do ponad 30 m.

Ponadto, wariant inwestycyjny przebiegający w rejonie miejscowości Pępice, *omija tereny o płytkim występowaniu pierwszego poziomu wód podziemnych* (str. 142 raportu ooś). Wariant IV alternatywny przebiega w granicach strefy ochrony pośredniej, zewnętrznej, ujęcia studni w Mniowie, co dodatkowo wymaga zastosowania szczelnych rowów. Z kolei wariant preferowany nie przebiega w granicach ww. strefy oraz nie oddziałuje na to ujęcie, co oznacza, że pod tym względem jest bardziej korzystny od wariantu IV alternatywnego.

Z akt przedmiotowej sprawy nie wynika, aby budowa drogi ekspresowej w wariantcie inwestycyjnym w jakikolwiek sposób mogła zaburzyć budowę geologiczną gruntów w rejonie miejscowości Pepice. Przytoczone przez skarżących twierdzenie, że *grunty te są bardzo niepewne i ryzykowne, zaś budowa drogi w tym miejscu z pewnością wymagać będzie skomplikowanych i kosztownych rozwiązań technicznych* jest bardzo ogólne. W praktyce oznacza to, że obawa ta dotyczy wyłącznie subiektywnej oceny skarżących w zakresie możliwości wystąpienia zjawiska niepewnego. Co więcej, strony nie poparły swoich twierdzeń żadnymi analizami merytorycznymi, które mogłyby podważyć poczynione ustalenia zawarte w dokumentacji niniejszej sprawy.

Należy również mieć na uwadze, że decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach ma na celu określenie warunków korzystania z zasobów środowiskowych, tzn. ma określić warunki wykorzystania terenu w fazie realizacji i eksploatacji oraz wskazać wymagania w zakresie ochrony środowiska, konieczne do uwzględnienia w projekcie budowlanym. Kwestie dotyczące rozwiązań projektowych i technicznych są uwarunkowane przepisami wynikającymi z rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. *w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie* (Dz. U. z 2016 r., poz. 124). Zagadnienie to nie leży w gestii organu wydającego decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach, który w toku postępowania jest związany zakresem wniosku wszczynającego postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Wobec powyższego ww. zarzuty nie mogły zostać przez GDOŚ uwzględnione w niniejszym postępowaniu.

Ad. 6

W odwołaniu strony wskazały, że wszystkie gatunki chronione flory i fauny występujące w dolinie rzeki Ciemnica będącej rezerwatem przyrody można również znaleźć na trasie przebiegu drogi w wariantcie IIA1 wskazanego w decyzji RDOŚ w Kielcach. Ponadto skarżący zwrócili uwagę na fakt, że wariant IIA1 rekomendowany przez GDDKiA, omijający obszar Natura 2000 Dolina Bobrzy, przebiega w niedalekiej odległości od zabudowy mieszkaniowej miejscowości Ciosowa i to za sprawą protestów jej mieszkańców ustalono przebieg drogi według wariantu II, a więc po granicy obszaru Natura 2000 Dolina Bobrzy.

Odnosząc się do powyższego, należy na wstępie wyjaśnić, że rzeka Ciemnica nie jest objęta formą ochrony przyrody w postaci rezerwatu przyrody. Zwrócenia uwagi wymaga również fakt, że strony skarżące nie wskazały literalnie jakie konkretnie występujące gatunki flory i fauny mają na myśli a bardzo ogólny charakter tego stwierdzenia uniemożliwia precyzyjne odniesienie się do niego. Poruszając jednak kwestię możliwego oddziaływania przedsięwzięcia na chronione gatunki flory i fauny należy podkreślić, że przedmiotowa inwestycja będzie realizowana pod stałym nadzorem przyrodniczym. Nadzór ten będzie składać się ze specjalistów posiadających wiedzę praktyczną z następujących dziedzin: herpetologii, teriologii, ornitologii, botaniki, ichtiologii, fitosocjologii, dendrologii, entomologii, chiropterologii i malakologii, posiadających doświadczenie w prowadzeniu prac terenowych i identyfikacji szaty roślinnej (flory i roślinności) oraz gatunków fauny. Skład specjalistów będzie na bieżąco dostosowywany do aktualnego frontu robót i rodzaju prowadzonych prac. Zadaniem nadzoru przyrodniczego będzie kontrola wpływu prowadzonych prac przygotowawczych i budowlanych na występujące w obszarze inwestycji i na terenach z nim bezpośrednio sąsiadujących gatunki flory i fauny oraz stwierdzone siedliska przyrodnicze, a w przypadku zaistnienia możliwości naruszenia zakazów w stosunku do gatunków chronionych,

występowanie do odpowiednich organów o stosowne decyzje/zezwoleńia (punkt 4 niniejszej decyzji).

Ustosunkowując się do drugiej spośród ww. uwag, wskazującej na fakt, że wariant IIA1 rekomendowany przez GDDKiA, omijający obszar Natura 2000 Dolina Bobrzy, przebiega w niedalekiej odległości od zabudowy mieszkaniowej miejscowości Ciosowa i to za sprawą protestów jej mieszkańców ustalono przebieg drogi według wariantu II, a więc po granicy obszaru Natura 2000 Dolina Bobrzy, przedstawiam poniższe wyjaśnienia.

Mając na względzie protesty jakie wpłynęły w trakcie trwania udziału społeczeństwa oraz stanowisko Regionalnego Dyrektora Lasów Państwowych w Radomiu wyrażone w piśmie z dnia 11 stycznia 2018 r., znak: ZS.224.4.6.2018, z którego wynika, iż biorąc pod uwagę aspekt wpływu na środowisko leśne oraz argument, że wariant IIA1 przebiega przez tereny zabudowy mieszkaniowej, w kwestii przebiegu przez kompleksy leśne korzystniejszym byłby wariant II, RDOŚ w Kielcach pismem z dnia 16 stycznia 2018 r., znak: WOO-I.4200.4.2015.MM.21, WOO-I.4200.5.2012.KT.66, wystąpił do wnioskodawcy jedynie z prośbą o wzięcie pod uwagę powyższych okoliczności i ewentualne rozważenie zmiany wnioskowanego wariantu na inny wariant możliwy do realizacji. W piśmie tym, RDOŚ w Kielcach poinformował również o fakcie procedowania zmiany przebiegu granic obszaru Natura 2000 Dolina Bobrzy PLH260014, w tym wyłącznie skrajnej, północnej części obszaru (poza korytem rzeki), gdzie nie stwierdzono występowania siedlisk przyrodniczych.

Należy również zauważyć, że w czasie prowadzonego postępowania RDOŚ w Kielcach zasięgnął opinii RROP w Kielcach w sprawie wariantów przebiegu drogi przedstawionych w raporcie ooś. Po przeanalizowaniu oddziaływania planowanych wariantów na poszczególne komponenty środowiska, a także mając na względzie uwarunkowania przyrodnicze oraz uwagi zgłaszane przez społeczeństwo, RROP w Kielcach pozytywnie zaopiniowała realizację inwestycji według wariantu II uznając, iż w niewielkim stopniu ingeruje w obszar Natura 2000 Dolina Bobrzy (Uchwała nr 4/2018 z dnia 26 lutego 2018 r. w sprawie wyrażenia opinii dotyczącej przebiegu drogi ekspresowej S-74 na odcinku Przełom/Mniów – węzeł „Kielce – Zachód”).

Przy piśmie z dnia 13 marca 2018 r., znak: O/Ki.I-1.4110.2.2018.3.mwk, wnioskodawca zrezygnował z realizacji przedsięwzięcia w wariantcie IIA1 i jednocześnie wskazał nowy wariant preferowany będący połączeniem dwóch wariantów, tj.: wariantu IIA1 - na odcinku Przełom/Mniów – Porzecze i wariantu II - na odcinku Porzecze – węzeł „Kielce-Zachód””, co jednoznacznie wiąże się ze zmianą zakresu wniosku w niniejszym postępowaniu administracyjnym. Należy przy tym podkreślić, że przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach możliwa jest zmiana wnioskowanego wariantu, ze względów merytorycznych lub z inicjatywy wnioskodawcy. W takiej sytuacji konieczne jest uzupełnienie raportu ooś, powtórzenie wymaganych uzgodnień, powtórzenie opiniowania i postępowania z udziałem społeczeństwa, co miało miejsce w przedmiotowej sprawie.

Jak już wcześniej wspomniano organ ochrony środowiska nie posiada kompetencji uprawniających go do wprowadzania zmian koncepcyjnych w przedsięwzięciu stanowiącym przedmiot oceny oddziaływania na środowisko. Postępowanie w przedmiocie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wszczyna się na wniosek podmiotu podejmującego realizację przedsięwzięcia (art. 73 ust. 1 ustawy ooś). Zatem należy uznać, iż to wnioskodawca proponuje warianty, w jakich może być zrealizowane przedsięwzięcie. Rolą organu ochrony środowiska jest natomiast ocena zaproponowanych rozwiązań pod kątem warunków i wymagań środowiskowych.

Organ, analizując dokumentację zgromadzoną w trakcie prowadzonego postępowania, w tym raport o oś, wskazuje wariant dopuszczony do realizacji i określa dla niego warunki, których spełnienie pozwoli na ochronę środowiska w zasięgu bezpośredniego oddziaływania planowanej inwestycji. W przedmiotowej sprawie organ ochrony środowiska uznał możliwość realizacji wariantu zaproponowanego przez wnioskodawcę, biorąc pod uwagę jego oddziaływanie, zarówno na środowisko, jak i na warunki życia lokalnej społeczności. Wyniki ww. oceny, uzupełnionej w toku postępowania odwoławczego, wykazały, że przy zastosowaniu środków minimalizujących wskazanych w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, planowana budowa drogi nie spowoduje znacząco negatywnego oddziaływania na środowisko, zatem podniesione w tym zakresie zarzuty należy uznać za bezzasadne.

W związku z powyższym organ II instancji nie widzi podstaw do uznania zasadności podniesionej przez stronę argumentacji.

Konkludując, GDOŚ, realizując przysługujące stronom postępowania prawo do dwukrotnego rozpoznania sprawy, na podstawie analizy zgromadzonego materiału dowodowego rozpatrzył sprawę w pełnym zakresie, co do okoliczności faktycznych i prawnych. Mając na uwadze argumenty przedstawione w powyższym uzasadnieniu, po wnikliwym zbadaniu poprawności postępowania przeprowadzonego przez organ pierwszej instancji, orzeczono jak w sentencji, uchylając punkty: I.2.4., I.2.5., I.2.10., I.2.11., I.2.12., I.2.13., I.2.14., I.2.15., I.2.16., I.2.17., I.2.18., I.2.23., II.4., II.5., II.6., II.7., III. oraz V. decyzji RDOŚ w Kielcach z dnia 28 czerwca 2018 r. i w tym zakresie orzekając co do istoty sprawy, a w pozostałym zakresie utrzymując w mocy decyzję RDOŚ w Kielcach z dnia 28 czerwca 2018 r., znak: WOO-I.4200.4.2015.MM.49, WOO-I.4200.5.2012.KT.94, o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia polegającego na „Budowie drogi ekspresowej S-74 na odcinku Przełom/Mniów – węzeł „Kielce-Zachód” wg wariantu będącego połączeniem dwóch wariantów, tj. wariantu IIA1 – na odcinku Przełom/Mniów – Porzeczce i wariantu II – na odcinku Porzeczce – węzeł „Kielce-Zachód”.

Mając na uwadze powyższe, orzeczono jak w sentencji.

Pouczenie

- strona może wnieść skargę na niniejszą decyzję, zgodnie z art. 52 § 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. *Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi* (Dz. U. z 2019 r., poz. 2325 t.j.), dalej ustawa ppsa. Skargę wnosi się na piśmie do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, za pośrednictwem Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, w terminie 30 dni od dnia otrzymania decyzji;
- wnosząc skargę na niniejszą decyzję strona, zgodnie z art. 230 ustawy ppsa, obowiązana jest do uiszczenia wpisu od skargi w kwocie 200 zł. Strona, co wynika z art. 239 ustawy ppsa, może być zwolniona z obowiązku uiszczenia kosztów sądowych;
- stronie, zgodnie z art. 243 ustawy ppsa, może być przyznane, na jej wniosek, prawo pomocy. Wniosek ten wolny jest od opłat sądowych.

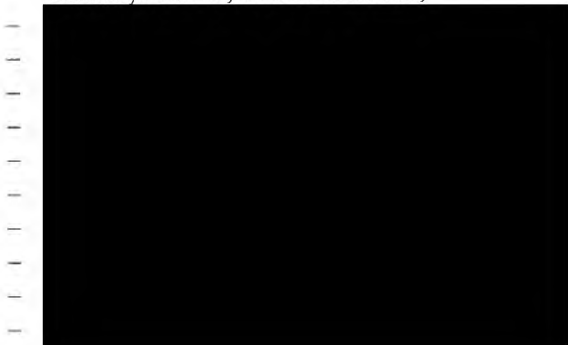

z upoważnienia
Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
Zastępcy Generalnego Dyrektora
Ochrony Środowiska

Marek Kajs

Otrzymują:

- Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad, reprezentowany przez pełnomocnika [REDAKTED],
adres do korespondencji: Biuro Projektowo – Badawcze Dróg i Mostów Transprojekt – Warszawa Sp. z o. o., ul.
Koniczynowa 11, 03-612 Warszawa;

- pozostałe strony postępowania – zgodnie z art. 49 Kpa, poprzez obwieszczenie lub w inny zwyczajowo przyjęty sposób publicznego ogłoszenia;
- a/a.

Do wiadomości:

- Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Kielcach,
ul. K. Szymanowskiego 6, 25-361 Kielce.